

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กรณีศึกษาคณะครูโรงเรียน
บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

นางสาวนุช หวังสุข

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2559

**Democratic Political Culture: A Case Study of Bandongmun School Teachers
in Corko Sub-District, Mueang District, Surin Province**

Miss Nuch Whangsuk

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Politics Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กรณีศึกษาคณะครู
โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
ชื่อและนามสกุล นางสาวนุช หวังสุข
วิชาเอก การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

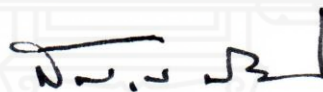
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนศักดิ์ สายจำปา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ นิยมไทย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว้ออิสระ** วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กรณีศึกษาคณะครูโรงเรียน
บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษา นางสาวนุช หวังสุข รหัสนักศึกษ 2558000267 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย กรณีศึกษาคณะครู โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และ 2) เสนอแนะ แนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยต่อคณะครู โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะครูใน โรงเรียนบ้านดงมันจำนวน 17 คน เครื่องมือวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครู โรงเรียนบ้านดงมัน ยึดตามหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ หลักเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย รองลงมาคือ หลักความเสมอภาค ในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น หลักความยุติธรรม ความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในหลักนิติธรรม การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ตามลำดับ และ 2) ข้อเสนอแนะ ควรให้การศึกษาด้านการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแก่ครูอย่างต่อเนื่อง และรัฐควรจัดสรรหนังสือเกี่ยวกับประชาธิปไตย และข้อกฎหมายต่างๆ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ครูมีไว้เพื่อศึกษาหาความรู้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม

คำสำคัญ วัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตย คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์

Independent Study title: Democratic Political Culture: A Case Study of Bandongmun School
Teachers in Corko Sub-District, Mueang District, Surin Province

Author: Miss Nuch Whangsuk; **ID:** 2558000267; **Degree:** Master of Political Science;

Independent Study advisor: Dr. Patan Suwanmongkol, Associate Professor;

Academic year: 2016

Abstracts

The objectives of this research are (1) to study the democratic political culture: a case study of Bandongmun School teachers in Corko Sub-District, Mueang District, Surin Province and (2) to propose a solutions to promote a democratic political culture to the teachers of Bandongmun School teachers in Corko Sub-District, Mueang District, Surin Province.

The qualitative approach was used to apply in this research. Data collection was gathered from literature review and in-depth interview. Samplings were teachers in Bandongmun School (17 interviewees in total). Then, the data were analyzed using a content analysis method and a descriptive analysis method.

This research found that (1) the democratic political culture of teachers in Bandongmun School follows the democratic principles. The democratic principles consists of the majority rule/ minority rights, the equality of rights, the acceptance and respect of the other, the faith in democracy, the consciousness of freedom and the understanding of the different opinions and behaviors. (2) The proposed solutions are a continuously providing the democratic political education and book (related to democratic, law and Constitution of the Kingdom of Thailand book) to teachers.

Keywords: Political Culture, Democracy, Teachers in Bandongmun School, Mueang District,
Surin Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับการอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำด้วยความกรุณาเป็นอย่างดีจากอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้รับเป็นที่ปรึกษาในการศึกษาครั้งนี้และแนะนำปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชารัฐศาสตร์การเมืองการปกครอง ที่ได้เสริมสร้างองค์ความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ทำให้ผู้ศึกษาได้รับองค์ความรู้ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการใช้ชีวิตและการทำงานในหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ ที่ได้ประสานงานช่วยเหลือในหลายๆด้านจนทำให้นักศึกษาได้มีความสำเร็จมาในวันนี้และขอบคุณคุณชัยณรงค์ จริยภชกร ที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือในหลายๆด้านและในเรื่องทุนการศึกษาจนสำเร็จมาได้ในวันนี้ด้วย พร้อมทั้งคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้และนอกจากนี้ยังมีท่านที่ไม่ได้กล่าวนามรวมทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารต่างๆและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นุช หวังสุข

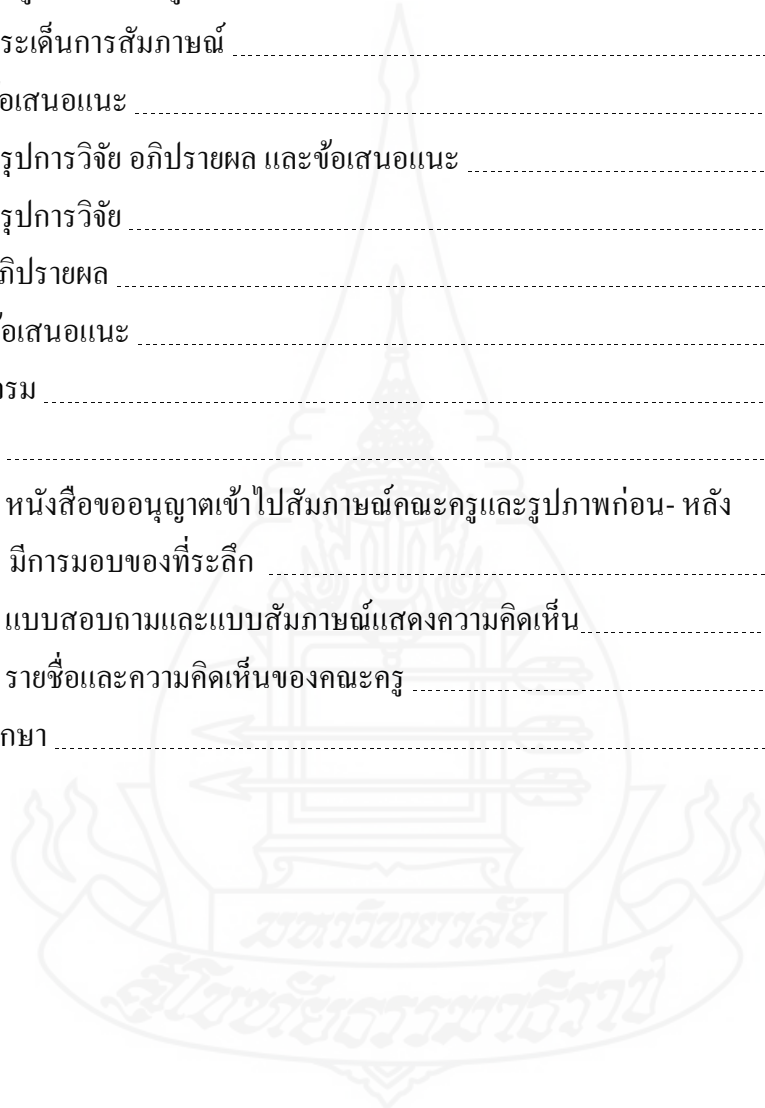
เมษายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีวัฒนธรรมทางการเมือง	8
แนวคิดปัจเจกนิยม	14
แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	19
แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมือง	26
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง	29
โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์	35
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	45
ประเด็นการสัมภาษณ์	48
ข้อเสนอแนะ	62
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปการวิจัย	64
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	73
ก หนังสือขออนุญาตเข้าไปสัมภาษณ์คณะครูและรูปภาพก่อน- หลัง มีการมอบของที่ระลึก	74
ข แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น	81
ค รายชื่อและความคิดเห็นของคณะครู	91
ประวัติผู้ศึกษา	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงการจำแนกการสู่มั่วอย่างแยกตามอายุ เพศ การศึกษา และประเภทตำแหน่ง.....	45
ตารางที่ 4.2 วัฒนธรรมการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยของ คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์	47

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาการเมืองของระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงและก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ถ้าสังคมนั้นประชาชนส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยคือ การมีทัศนคติที่เชื่อในความเสมอภาคของมนุษย์ มีศรัทธาในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ว่าสามารถที่จะใช้เหตุใช้ผลในการชี้แจงข้อสงสัยและความขัดแย้งต่างๆ เชื่อในสิทธิขั้นพื้นฐาน อดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง มีจิตใจที่เป็นนักกีฬา การยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การเคารพในหลักนิติธรรม และเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างอิสระยอมทำให้สังคมมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน เกิดประโยชน์แก่ประชาชน การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองที่ไทยรับมาจากประเทศตะวันตกแม้ว่าการปกครองแบบนี้จะเป็นที่นิยมกันทั่วไปในนานาอารยประเทศ และได้รับการยอมรับจากสังคมไทยอย่างกว้างขวางแต่การปกครองระบอบดังกล่าวก็ยังไม่สามารถประสานเข้ากับวิถีชีวิตคนไทยได้อย่างสนิทแนบแน่นอาจกล่าวได้ว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีจิตวิญญาณประชาธิปไตยหรือมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะมีเงื่อนไขสำคัญที่เกี่ยวข้องหลายประการ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยแบบเดิมที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์มายาวนานตลอดจนลักษณะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่มีการแสดงออกถึงความเชื่อทัศนคติ ค่านิยม ปทัสถานและการกระทำของคนหรือกลุ่มคนในกระบวนการเมืองหรือวิถีทางการเมืองนั้นๆ นอกจากนี้วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นจำเป็นต้องมีอยู่ในทุกรูปแบบของการปกครองจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมตามวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองของระบอบนั้นๆ ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยก่อนไปทางอำนาจนิยมและประเพณีนิยมซึ่งลักษณะพฤติกรรมและวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยเช่นนี้ มีเนื้อหาสาระแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในโลกตะวันตก (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2557, น. 65)

วัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมีเสถียรภาพและประสิทธิผลของการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบการเมืองแบบหนึ่งแบบใดจะดำรงอยู่

ได้จะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยจะมีผลต่อโครงสร้างและพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศนั้นๆ (อุไรวรรณ รัตนสถิตย์, 2549, น. 1)

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในปี พ.ศ.2475 เป็นต้นมานั้น อำนาจทางการเมืองส่วนใหญ่จำกัดอยู่เฉพาะแต่ชนชั้นนำ ได้แก่ บรรดาข้าราชการ ทหาร พลเรือน จนมีลักษณะทางการเมืองที่เรียกว่า การเมืองแบบอำมาตยาธิปไตย Bureaucratic Polity การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่ประเทศที่การปกครองด้วยระบอบเผด็จการทั้งหลาย รัฐบาลเพียงหวังการสนับสนุนจากประชาชนเท่านั้น แต่ไม่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสังคมมีความแนบแน่นกับวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ของผู้คนในสังคมนั้น กล่าวได้ว่าประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบและระดับต่างๆ มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้คนในสังคมนั้น ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรในทุกสังคมต่างล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองในหลายรูปแบบ ไม่มีสังคมใดที่มีเพียงวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบเดียวซึ่งประชาชนในประเทศยึดถือร่วมกัน เพียงแต่วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใดเป็นแบบหลักที่มีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการปกครองของประเทศนั้น (บุญอริ ยีหมะ, 2550, น. 160-169; อ้างอิงใน ตำราญ ทองสิงห์คลี, 2555, น. 1)

นอกจากนี้แล้ววัฒนธรรมทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำนึกทางการเมือง (Political Consciousness) และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political Change) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีผลต่อสถาบันทางการเมืองซึ่งเห็นได้จากการพัฒนาทางการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป ดังนั้นการนำเอารูปแบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้แล้วก็ตามแต่ในความจริงกลับปรากฏว่าเป็นประชาธิปไตยเพียงรูปแบบ ส่วนเนื้อหายังห่างไกลกับประชาธิปไตยที่แท้จริงอยู่มากเพราะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนนั่นเอง ทั้งนี้ถ้าประชาชนในระบอบการเมืองนั้นมีวัฒนธรรมที่โน้มเอียงไปในทางที่ไม่สอดคล้องกับหลักการหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตยแล้วก็ยากต่อการเป็นสถาบันให้แก่ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทางการเมืองเพราะระบบการเมืองใดจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ และความศรัทธา เลื่อมใสของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองจึงถือเป็นความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและหากประชาชนใน

สังคมนั้นไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้วก็ยากที่จะเห็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงได้

กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยมีความสำคัญกันอย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมจะเป็นการส่งเสริมให้กระบวนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของสังคมนั้นมั่นคงยั่งยืน ในทางตรงกันข้ามถ้าคนในสังคมขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาในระบอบประชาธิปไตยของสังคมนั้นมักจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก อุปสรรคของการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยมีหลายประการเช่น คุณภาพของนักการเมือง การแทรกแซงของสถาบันอื่นๆ และอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความรู้ ความสนใจทางการเมืองของประชาชนซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันสืบเนื่องมาจากอิทธิพลของปัจจัยต่างๆเช่น ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และทัศนคติของบุคคลในแต่ละสังคมถูกปลูกฝังอบรม ถ่อมเกลามาจากสถาบันครอบครัวและสังคมต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนกระทั่งเกิดการยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางในชีวิตประจำวัน (สำราญ ทองสิงห์คลี, 2555, น. 2-3)

ผลกระทบจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสารที่ไร้ข้อจำกัด ด้านเวลา ระยะทางและประสิทธิภาพการตอบโต้ ไม่ว่าจะจะเป็นความก้าวหน้าของเครือข่าย สารสนเทศ (อินเทอร์เน็ต) การสื่อสารผ่านดาวเทียม การสื่อสารที่สามารถตอบโต้ ระหว่างผู้รับและผู้ส่งสาร หรือการสื่อสารรูปแบบอื่นๆที่จะมีมาในอนาคตอันทำให้การสื่อสารถึงกันทำได้อย่างทันทีและมีประสิทธิภาพและนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงแทบทุกเรื่องที่อยู่ในสังคมโลกและประเทศไทยรวมไปถึงการเมืองด้วย ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการถ่อมเกลามาจากการเมืองที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

ดังนั้น ผู้วิจัยเองจึงให้ความสำคัญในประชาชนทุกๆสังคมในประเทศไทยยิ่งในระบบราชการต้องให้ความรู้กับผู้คนมากมาย จึงเป็นที่มาของผู้วิจัยที่อยากทราบถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูที่โรงเรียนบ้านดงมันเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความรู้กับเด็กนักเรียนว่ามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด ในระบอบประชาธิปไตย

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (The parochial political culture)
2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The subject political culture)
3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (The participant political culture)

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันเองนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ มีแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบใดและความคิดเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันนั้น ที่มี อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประเภท ตำแหน่งและเงินเดือนในการทำงานที่ต่างกันและอาจนำไปเชื่อมโยงวิเคราะห์ถึงลักษณะและแนวโน้มของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในกลุ่มอื่นๆหรือส่งต่อความคิดทางการเมืองโดยบทบาทของของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันจึงเป็นอีกช่องทางสำคัญอีกประการหนึ่งของแนวทางพัฒนาการเมืองในสังคมไทยในทางตรงกันข้ามหากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันมีปัญหา เช่น มีลักษณะวัฒนธรรมไม่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้ ดังนั้นผู้วิจัยเองจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันซึ่งเป็นอีกองค์กรหนึ่งว่าเป็นอย่างไร

โรงเรียนบ้านดงมัน ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2482 ในที่ดินโคกรัมชื่อ “โคกกันเดติล” มีเนื้อที่ 1 ไร่ ตั้งอยู่ที่บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2482 ต่อมาในปี พ.ศ.2485 อาคารเรียนทรุดโทรม จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ดินของนางโม ลำเลิศ บริจาคให้โรงเรียน และในปี พ.ศ.2489 อาคารเรียนชำรุดมาก จึงได้ย้ายไปอยู่ที่วัดดงมันและได้จองที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียน จำนวนเนื้อที่ 58 ไร่ 3 งาน 84 ตารางวา ตามหนังสือสำคัญที่ ส.ค.1 เล่มที่ 12 หน้า 140 สารบบ 324 ขึ้นทะเบียนราชพัสดุ สร.429 (36973) ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจมากที่จะศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเรื่องต่อไปนี้

1. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย
2. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
3. การสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
5. การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น
6. การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายในองค์กร
7. การยึดหลักเสียงส่วนใหญ่และการเคารพเสียงส่วนน้อย
8. การมีจิตสำนึกในหลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มี

ความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครู โรงเรียนบ้านดงมัน

2.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครู โรงเรียนบ้านดงมัน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

1 การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

2 การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

3 การสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด

4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

5 การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น

6 การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายในองค์กร

7 การยึดหลักเสียงส่วนใหญ่และการเคารพเสียงส่วนน้อย

8 การมีจิตสำนึกในหลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตและพื้นที่ในการวิจัยดังนี้

- 4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเฉพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- 4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอ เมือง จังหวัดสุรินทร์
- 4.3 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ศึกษาได้แก่ คณะครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนบ้านดงมันเท่านั้น

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ความรู้สึก การรับรู้ และการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและบุคคล

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ความคิดความเห็นทางการเมืองดังต่อไปนี้

- 5.1 การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองประชาธิปไตย
- 5.2 การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 5.3 การสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด
- 5.4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง
- 5.5 การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น
- 5.6 การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายในองค์กร
- 5.7 การยึดหลักเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย
- 5.8 การมีจิตสำนึกในหลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบถึงการมีแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรทางการศึกษาให้มีวัฒนธรรมที่เกื้อหนุนต่อความเป็นประชาธิปไตย ของคณะครู โรงเรียนบ้านดงมัน เพื่อให้ลักษณะสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย

6.2 ทำให้ทราบว่ามียังมีปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

6.3 ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ที่สำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ คณะครูโรงเรียนบ้านดงมันต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทางการเมือง
2. แนวคิดปัจเจกนิยม
3. แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย
4. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง
5. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง
6. โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทางการเมือง

1.1 วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยาโดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ ที่ขึ้นตรงกับกระบวนการสร้างความคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ จากสถาบันในทางการเมืองต่างๆ ที่แปรผันต่างกันไปตามแต่ละสังคมการเมืองในสังคมการเมืองที่เลือกเอาประชาธิปไตยมาเป็นรูปแบบในการปกครองสังคมการเมืองนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายและอธิบายไว้หลายท่านเช่น ซามูเอล ฮันติงตัน มองว่าสิ่งสำคัญคือทำอย่างไรให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นซึมลึกไปสู่สมาชิกในสังคมการเมือง การศึกษาวิชาการพัฒนาการเมืองหากกล่าวในอีกภาษาหนึ่งจึงเป็นเรื่องของการศึกษาเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยในจิตสำนึกของสมาชิกของสังคมการเมือง และในขณะเดียวกันหากการพัฒนาการเมืองคือการสร้างสถาบันเพื่อสร้างการกลมกลืนทางสังคมและการเมืองให้สมาชิกในสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว ซึ่งในภาวะความทันสมัยทางการเมือง (Political Modernization) จะสัมพันธ์กับการตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมือง ในกรณีดังกล่าวหากความต้องการที่จะแสดงออกถึงวัฒนธรรมการเมืองของสมาชิกในสังคมการเมืองมีสูง สังคมการเมืองก็ต้องเตรียมพร้อมยอมรับ เพราะหากมิเช่นนั้นสังคมการเมืองจะกลายเป็นผู้บีบคั้นสมาชิกในสังคมการเมืองเสียเอง และสุดท้ายจะนำไปสู่ลักษณะทางการเมืองที่ฮันทิงตันเรียกว่า “ความผุพังทางการเมือง (political decay)” ในท้ายที่สุด จากคำกล่าวของฮันทิงตันจึงกล่าวในอีกภาษาหนึ่งได้ว่า “การคืนตัว” และ “การมีส่วนร่วม” คือวัฒนธรรมทางการเมืองที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย (ฉานินท์ สันตะพันธุ์, 2549)

1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

พฤทธิสาร ชุมพล (อ้างในจรูญ หยูทอง-แสงอุทัย, 2557) ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเป็นวัฒนธรรมแบบผสมคือ แบบไพร่ฟ้า-มีส่วนร่วม มีลักษณะอิสระนิยมปนกับอำนาจนิยม ลักษณะอำนาจนิยมเป็นผลมาจากการขัดเกลาในครอบครัว ส่วนใหญ่มีอิทธิพลของพุทธศาสนาแทรกอยู่ แต่เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นจนได้รับอิทธิพลจากสังคมโดยส่วนรวมซึ่งถูกครอบงำโดยระบบราชการที่ยังมีความเป็นศักดินาหรือความเป็นเจ้าขุนมูลนายสูงขัดเกลาโดยผ่านระบบโรงเรียน ปลูกฝังการยอมรับในผู้มีอำนาจเหนือกว่า หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยจึงไม่เอื้อต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตก เพราะมีลักษณะอำนาจนิยมอยู่มาก 1 ลักษณะอำนาจนิยมก่อให้เกิดพฤติกรรม 2 ลักษณะ คือ ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจยอมรับผู้มีอำนาจอย่างหนึ่ง กับผู้มีอำนาจชอบใช้อำนาจอีกอย่างหนึ่ง (ฉานินท์ สันตะพันธุ์, 2549)

ทินพันธ์ นาคะตะ (อ้างในจรูญ หยูทอง-แสงอุทัย, 2557) ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารวมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยและโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ ในช่วง 2-3 ปี ก่อนเหตุการณ์ตุลาคม 2516 พบว่า นักศึกษาไทยมีทัศนคติทางการเมืองแบบผสมระหว่างแบบประชาธิปไตยกับแบบอำนาจนิยม และนักศึกษาเป็นกลุ่มชนที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะมีอิทธิพลต่อรัฐบาลสูงกว่าประชาชนทั่วไป แต่มีความไว้วางใจระบบการเมืองต่ำ วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนไทยอยู่ในระดับต่ำเพราะ

- 1) ประชาชนโดยทั่วไปมีความเชื่อว่าการเมืองหรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของผู้นำซึ่งเป็นคนจำนวนน้อย
- 2) ประชาชนเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่โจ่งแจ้งเกินไปจนเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องสกปรก

3) ประชาชนยอมรับในอำนาจนิยม ตนเองไม่มีอำนาจ หรือความสามารถทางการเมือง แต่บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการเป็นบุคคลที่มีอำนาจ และมีอิทธิพลบารมี

วัฒนธรรมทางการเมืองไทย หรือค่านิยมทางการเมืองของคนไทยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลูกค่อมที่แกว่งจากจุดปลายสุดด้านหนึ่งคือ อิสระนิยมในระดับครอบครัวมายังปลายสุดอีกด้านหนึ่งคืออำนาจนิยมในระดับสังคมและการเมือง คนไทยชอบแสดงความเป็นคนมีหน้าใหญ่ใจโต ไม่คำนึงถึงฐานะของตน ชอบแต่งกาย และมีทรัพย์สินที่แสดงความภูมิฐานะ เช่น มีรถยนต์ราคาแพง เทียบในศักราชชั้นสูง ใช้ของต่างประเทศ ฯลฯ (ฉานินทรี สันตะพันธ์, 2549)

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีพื้นฐานอยู่บนอิสระนิยม-อำนาจนิยม ก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาการเมืองหลายประการ เช่น

1. เมื่อใดที่พลังแห่งอำนาจขาดหาย หรืออ่อนแรงไป ความเป็นอิสระนิยมจะเข้ามาแทนที่และมีอิทธิพลอย่างเห็นได้ชัด

2. การพยายามสร้างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ประชาธิปไตยจะสามารถหยั่งราก และเจริญงอกงามได้ในประเทศที่มีวัฒนธรรมการเมืองที่มีลักษณะสายกลางระหว่างอิสระนิยมกับอำนาจนิยม นั่นคือ ความรักเสรีภาพจะต้องควบคู่กับความรู้สึกในเรื่องหน้าที่ที่มีต่อกันโดยเฉพาะในระดับที่สูงกว่าส่วนตัว

3. มีปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม สังคมไทยเป็นสังคมฐานะนิยม แบ่งคนออกเป็นประเภทตามตำแหน่ง ความมั่งคั่ง ความรู้และอายุ ในทางการเมือง บุคคลบางประเภทถือตัวว่ามีฐานะทางสังคมสูงกว่าคนอื่นและต้องเป็นผู้นำทางธรรมชาติ การแบ่งคนเป็นฐานะ เป็นปัญหาในการพัฒนาการเมืองเพราะการพัฒนาการเมืองเป็นการนำไปสู่ระบบที่มีความเท่าเทียมกันและการมีส่วนร่วม ความแตกต่างทางฐานะมีรากฐานเรื่องอำนาจคือ คนมีอำนาจแตกต่างกันย่อมมีฐานะแตกต่างกัน

4. การขาดอุดมการณ์ และการนิยมผู้นำที่มีบารมี ทั้งสองอย่างมีความเกี่ยวเนื่องกันอยู่ และเป็นผลมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบอิสระ-อำนาจนิยมซึ่งเป็นความรู้สึก หรือธรรมชาติที่ขัดกัน แต่สามารถแฝงอยู่ในสิ่งเดียวกันได้

5. อำนาจนิยมในทัศนะของคนไทยเป็นเรื่องให้ผู้อื่นให้โทษ ไม่ใช่อำนาจทางปัญญาหรืออำนาจแห่งความสัตย์ซื่อ อำนาจสำคัญของบุคคล ในทางบริหารสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการทำงานจากเบื้องบน ประชาชนทั่วไปและข้าราชการชั้นผู้น้อยไม่มีโอกาสปฏิรูปงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่อยู่ในลักษณะเกรงกลัว และเชื่อฟังคำสั่ง ความคิดเห็นในสถาบันราชการมักจะมาจากผู้ใหญ่ฝ่ายเดียว ระบบสัมพันธ์ภาพและค่านิยมแบบนี้ไม่เอื้อต่อการเกิด

อุดมการณ์ซึ่งเป็นค่านิยมที่ไม่ขึ้นกับบุคคล เมื่อใดก็ตามที่เหตุผล หรืออุดมการณ์ต้องเผชิญหน้าต่อบุคคล บุคคลจะเป็นฝ่ายมีชัยเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า นโยบายอยู่เหนือเหตุผล

6. คือ ความรักอิสระมีค่านิยม ยึดหยุ่น เปลี่ยนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมได้ไม่ยาก เลือกลงใจแต่สิ่งที่เป็นไปได้ (จรรยา หยุทอง-แสงอุทัย, 2557)

Almond กล่าวถึง วัฒนธรรมทางการเมืองว่า “Political Culture is the pattern of individual attitudes and orientations towards politics among members of a political system” “วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง รูปแบบของทัศนคติส่วนบุคคลและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อการเมือง ในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกของระบบการเมือง”

1. ความโน้มเอียงด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive orientations) คือ ความรู้ความเข้าใจและความเชื่อของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง

2. ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก (Affective orientations) คือ ความรู้สึกทางอารมณ์ที่ประชาชนมีต่อระบบการเมือง เช่น ชอบ – ไม่ชอบ พอใจ – ไม่พอใจ

3. ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า (Evaluative orientations) คือ การใช้ดุลพินิจตัดสินใจให้ความเห็นต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมและปรากฏการณ์ทางการเมือง เช่น ตัดสินว่า ดี – ไม่ดี เป็นประโยชน์ – ไม่เป็นประโยชน์ ซึ่งการตัดสินใจจะใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง อารมณ์ความรู้สึกเข้ามาประกอบด้วย (ฉานินทร์ สันตะพันธุ์, 2549)

Lucien W. Pye กล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองใน 4 ความหมาย ได้แก่

1. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจหรือความไม่ไว้วางใจของบุคคลต่อบุคคลอื่นหรือต่อสถาบันทางการเมือง เช่น การมีความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นต่อสถาบันหรือผู้นำทางการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่ออำนาจทางการเมืองซึ่งจะสะท้อนถึงการยอมรับและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง หรือผู้นำกับประชาชนทั่วไปซึ่งทัศนคตินี้ส่งผลโดยตรงต่อการที่ประชาชนให้ความร่วมมือหรือต่อต้านอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับเสรีภาพและการควบคุมบังคับทางการเมือง กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนั้น ให้การยอมรับหรือเคารพต่อเสรีภาพของประชาชนมากน้อยเพียงใด หรือมุ่งเน้นใช้อำนาจบังคับเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

4. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความจริงรักภักดีและยึดมั่นในสังคมนการเมืองของบุคคล กล่าวคือวัฒนธรรมทางการเมืองช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคมที่จะยึดมั่นร่วมกันและพร้อมที่จะต่อสู้ ปกป้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์นั้นให้คงอยู่ต่อไป

อาจจะโดยการยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมหรือสละผลประโยชน์ระยะสั้นเพื่อผลประโยชน์ระยะยาว เป็นต้น (ฉานิทธี สันตะพันธุ์, 2549)

1.3 ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง ตามแนวคิดของ Almond และ Verba

1.3.1 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (The parochial political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเลย ไม่มีการรับรู้ ไม่มีความเห็น และไม่ใส่ใจต่อระบบการเมือง ไม่คิดว่าตนเองมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะไม่คิดว่าการเมืองระดับชาติจะกระทบเขาได้ และไม่หวังว่าระบบการเมืองระดับชาติจะตอบสนองความต้องการของตนได้ สังคมที่อาจพบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ก็คือ บรรดาสังคมเผ่าทั้งหลายในทวีปแอฟริกาหรือชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ซึ่งในแต่ละเผ่าขาดความเชื่อมโยงกับการเมืองระดับชาติ ขาดโอกาสในการรับรู้และเข้าใจบทบาทของตนต่อระบบการเมือง แต่มีการรับรู้ที่ “แคบ” อยู่เฉพาะแต่กิจการในเผ่าของตน หรือในประเทศด้อยพัฒนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนและไร้การศึกษาจึงถูกปลุกฝังด้วยความเชื่อดั้งเดิมมาแต่โบราณว่าเรื่องการปกครองเป็นเรื่องของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองใช้อำนาจได้โดยไม่ถูกตรวจสอบจากประชาชน (ฉานิทธี สันตะพันธุ์, 2549)

1.3.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The subject political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในตลอดทุกกระบวนการ และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง บุคคลเหล่านี้มักมีพฤติกรรมยอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐ โดยคุณลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจะพบได้ในกลุ่มคนชั้นกลางในประเทศกำลังพัฒนา เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ยังคงมีความเชื่อที่ฝังรากลึกมาแต่เดิมอันเป็นอิทธิพลของสังคมนิยมกรรมว่าอำนาจรัฐเป็นของผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไปควรมีหน้าที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น (ฉานิทธี สันตะพันธุ์, 2549)

1.3.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (The participant political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อควบคุม กำกับ และตรวจสอบให้ผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมจะพบเห็นได้ในชนชั้นกลางส่วนใหญ่ของประเทศอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) (ฉานิทธี สันตะพันธุ์, 2549)

1.3.4 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม (Mixed political culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า (The parochial – subject culture) เป็นแบบที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงยอมรับอำนาจของผู้นำเผ่า หัวหน้าหมู่บ้านหรือเจ้าของที่ดิน แต่ประชาชนกำลังมีความผูกพันกับวัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบของท้องถิ่นน้อยลง และเริ่มมีความจงรักภักดีต่อระบบและสถาบันการเมืองส่วนกลางมากขึ้น แต่ความสำนึกว่าตนเองเป็นพลังทางการเมืองอย่างหนึ่งยังคงมีน้อย จึงยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมือง ยังมีความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมแต่ไม่ยอมรับอำนาจเด็ดขาดของหัวหน้าเผ่าอย่างเคร่งครัด แต่หันมายอมรับกฎระเบียบของส่วนกลาง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้คือ แบบที่ปรากฏมากในช่วงแรกๆ ของการรวมท้องถิ่นต่างๆ เป็นอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยโบราณ (ฉานินท์ สันตะพันธุ์, 2549)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (The subject – participant culture) ในวัฒนธรรมการเมืองแบบนี้ ประชาชนพลเมืองจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ พวกที่มีความเข้าใจถึงบทบาททางด้านกรนำเข้า (inputs) มาก คิดว่าตนมีบทบาทและมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้มีความรู้สึกไวต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองทุกชนิด และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมทางการเมือง กับพวกที่ยังคงยอมรับในอำนาจของอภิสิทธิ์ชนทางการเมือง และมีความเฉื่อยชาทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏในยุโรปตะวันตก เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี และอิตาลี ในศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 และประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศในปัจจุบันลักษณะสำคัญที่เป็นผลของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้คือ การสลับสับเปลี่ยนระหว่างรัฐบาลอำนาจนิยมกับรัฐบาลประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะคนในสังคมเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม แม้เขาจะต้องการการปกครองระบอบประชาธิปไตยแต่ในเมื่อคนส่วนใหญ่ยังคงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ยังคงนิยมการปกครองแบบอำนาจนิยมอยู่ บรรดาผู้มีวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจึงขาดความมั่นใจในความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมแบบนี้มีผลทำให้เกิดความไม่มั่นคงในโครงสร้างทางการเมือง (ฉานินท์ สันตะพันธุ์, 2549)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมมีส่วนร่วม (The parochial – participant culture) เป็นรูปแบบที่เกิดอยู่ในประเทศเกิดใหม่ และเป็นปัญหาในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนในประเทศเหล่านี้ส่วนมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ แต่จะถูกปลุกเร้าในเรื่องผลประโยชน์ทางเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้เกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เพื่อคุ้มครองประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตน การพยายามเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง โดยกลุ่มชนหนึ่งอาจมีแนวคิดเอนเอียงไปทางอำนาจนิยม ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งอาจเอนเอียงไปทางประชาธิปไตย

ลักษณะความขัดแย้งนี้ทำให้โครงสร้างทางการเมืองไม่อิงอยู่กับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2545, น. 403-404)

1.4 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ ทศนคติและความเชื่อแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีผลต่อ “ความมั่นคง” ของระบอบประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ นักทฤษฎีการเมืองเลื่องชื่อชาวอังกฤษผู้หนึ่งคือ John Stuart Mill ได้เขียนไว้ว่า ก่อนที่ประชาธิปไตยจะมีขึ้นได้ พลเมืองในประเทศจะต้องมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะปกครองตนเองเสียก่อน ความปรารถนาสะท้อนทศนคติที่ว่า ประชาธิปไตยเป็นของดีและสมควรจะทำให้เกิดมีขึ้น ความหมายก็คือ การเป็นประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับศรัทธาของคนในชาติที่ประสงค์จะมีการปกครองและมีชีวิตแบบประชาธิปไตย (ฉานินทร์ สันตะพันธุ์, 2549)

ลาสเวลล์ (Lasswell) และแคปลัน (Kaplan) กล่าวว่าประชาธิปไตยจะงอกงามต่อเมื่อราษฎรมีลักษณะที่ภาษาเทคนิคเรียกว่า การเข้าสู่สภาพการเมือง (Politicized)

การเข้าสู่สภาพการเมืองดังกล่าว หมายถึง ลักษณะดังต่อไปนี้

1. การเอาใจใส่วิถีหรือเหตุการณ์ทางการเมือง
2. การมีทศนคติที่ว่า อย่างน้อยที่สุด ราษฎรจะต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองไม่โดยตรงก็โดยอ้อมบ้าง เพราะถึงอย่างไรก็ตามการเมืองจะมาเกี่ยวข้องกับเขาจนได้

3. การมีความเชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่สมควรจะอุทิศเวลาให้ตามสมควร

ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย (ฉานินทร์ สันตะพันธุ์, 2549)

2. แนวคิดปัจเจกนิยม (Individualism)

ปัจเจกชนนิยม หมายถึง ความรู้สึกว่าคนแต่ละคนมีคุณค่าในตัวเอง สามารถแยกอธิบายได้เป็น 2 แนว

ปัจเจกชนนิยม หรือบางท่านเรียกว่า เอกชนนิยม เพื่อให้มีความหมายในทางตรงกันข้ามกับ แนวคิดรัฐนิยม (statism) ซึ่งหมายถึง การบูชารัฐ ถือว่ารัฐ (ผู้มีอำนาจ) ทำสิ่งใดก็ไม่ผิด หรือแม้จะเป็นสิ่งที่ผิด ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองก็ต้องปฏิบัติตาม หรือ แนวคิดส่วนรวมนิยม (collectivism) ซึ่งหมายถึง การให้ความสำคัญแก่องค์กรหรือหน่วยงานที่ใหญ่กว่าตนเอง

แนวคิดรัฐนิยมปรากฏชัดเจนที่สุดในประเทศไทยสมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด จอมพล ป. มี “นโยบายรัฐนิยม” กำหนดให้คนไทยสวมหมวก สวมรองเท้า เลิกกินหมาก เลิกนุ่งโจงกระเบน ซึ่งการกำหนดข้อบัญญัติเหล่านี้ ย่อมขัดต่อหลักการปัจเจกชนนิยม เพราะไม่คำนึงถึงความรู้สึกหรือความต้องการของคนแต่ละคน (มานิตีร์ สันตะพันธุ์ 2549)

2.1 ลัทธิปัจเจกชนนิยม อีกทัศนะหนึ่ง มีลักษณะ 2 ประการ คือ

1. รัฐบาลไม่ควรเข้าควบคุมกระบวนการทางเศรษฐกิจและทางสังคม ลัทธิปัจเจกชนนิยมทางเศรษฐกิจ คือ รัฐบาลไม่ควรเข้าควบคุมการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชน ลัทธิปัจเจกชนนิยมทางสังคม คือ รัฐบาลไม่ควรมีบทบาทในการกำหนดชั้นวรรณะหรือฐานันดรของประชาชน การแบ่งช่วงชั้นของบุคคลในสังคมควรเป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเอง

2. เอกชนหรือปัจเจกชนจะต้องมีสิทธิในการตัดสินใจของตนเองโดยเสรี แนวคิดปัจเจกชนนิยม เน้นหลักเสรีภาพในการเลือก (Freedom of Choice) กล่าวคือ แนวคิดปัจเจกชนนิยมเชื่อว่าปัจเจกบุคคลควรมีเสรีภาพของตนเองในการเลือกทุกอย่างของตนเอง ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่าปัจเจกบุคคลมีเหตุผลและรู้จักความต้องการของตนเองได้ดีกว่าคนอื่น ดังนั้น ไม่ว่าแต่ละปัจเจกบุคคลจะมีความแตกต่างกันเรื่องรายได้ ฐานะทางสังคม การศึกษา เพศ ศาสนา ถิ่นกำเนิดและที่อยู่อาศัย ย่อมไม่ส่งผลถึงการจำกัดเสรีภาพในการเลือกของปัจเจกบุคคลเหล่านั้น (มานิตีร์ สันตะพันธุ์, 2549)

2.2 ความเชื่อในระบบสังคมเปิด (Open society)

บุคคลจะต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่

บุคคลจะต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง

มีการยอมให้ตั้งองค์การ สมาคม กลุ่มต่างๆ โดยสมัครใจเพื่อเป็นหนทางแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติการอย่างเป็นกลุ่มก้อน โดยไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชาติ (มานิตีร์ สันตะพันธุ์, 2549)

2.3 การมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมุ่งหวังให้การกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ใช้อำนาจทางการเมือง หรือต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ตนต้องการ

ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยปัจจัย สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การรู้จักความต้องการของตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการสะสมประสบการณ์ทางการเมือง
2. การมีอำนาจที่จะเข้าไปผลักดันให้ผลลัพธ์ทางการเมืองตรงตามความต้องการของตน

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมจะต้องอาศัยทรัพยากรได้แก่ความรู้ ความเข้าใจและกำลังกาย ดังนั้น การให้ความรู้หรือการศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน สังคมการเมืองนั้นจะต้องให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) ทางการเมืองไปถึงมือประชาชนอย่างทั่วถึงและเสรี อาจกล่าวได้ว่าระดับของการมีวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมแปรผันตามระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน (ฉานทิพย์ สันตะพันธุ์ 2549)

Edward B. Tyler ให้ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมว่า เป็นสิ่งซับซ้อนด้วยประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศิลธรรม กฎหมาย จารีตประเพณี นิสัยและสมรรถนะอื่นๆ ของคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม (Tyler 1877) ส่วน Clde Kluckhohn นักมานุษยวิทยาที่ให้ความหมายของวัฒนธรรมในหนังสือชื่อ Mirror for man 1949 ซึ่งพอสรุปได้ 10 ประเด็นคือ (ทิวากร แก้วมณี, 2553)

1. วิถีชีวิตของประชาชน
2. มรดกทางสังคม
3. แนวความคิด ความรู้สึก และความเชื่อ
4. ลักษณะนามธรรมของพฤติกรรม
5. แนวทางที่กลุ่มบุคคลประพฤติจริง
6. การเรียนรู้ร่วมกัน
7. แนวทางมาตรฐานที่ใช้แก้ปัญหาร่วมกัน
8. พฤติกรรมการเรียนรู้
9. แบบแผนการปรับตัวต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม
10. ทายะสมบัติทางประวัติศาสตร์ (ทายะสมบัติคือสมบัติที่ได้มาแล้วได้แก่พรสวรรค์เช่นทายาทการเมือง) (ทิวากร แก้วมณี, 2553)

นักวิชาการไทย พัทธา สายหู (อ้างในทิวากร แก้วมณี, 2553) ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองว่า เป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตของชนหมู่ใดหมู่หนึ่ง และก่อนที่จะเป็น

แบบอย่างขึ้นมาได้ จะต้องมีการปฏิบัติคล้ายตามกันในหมู่คนจำนวนมาก จนปฏิบัติตามกัน ไปทั้งกลุ่มและการปฏิบัติสืบต่อกันไปเป็นเวลานานจนปรากฏเป็นแบบอย่างให้เห็นได้ชัดเจนแน่นอน หากหมู่ชนที่เป็นเจ้าของร่วมกันปฏิบัติตามแบบอย่างความประพฤติ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่ร่วมกันเป็นแบบแผนของชีวิต ของหมู่คนนั้นติดต่อกันเป็นเวลายาวนาน แบบแผนของความประพฤตินั้นจะกลายเป็นวัฒนธรรม (ทิวากร แก้วมณี, 2553)

2.4 วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยกับปัญหาการพัฒนาประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่มี “อิทธิพล” ทำให้ประชาธิปไตยของไทยอยู่ในสภาพ “ล้มลุกคลุกคลาน” มาตลอดแม้เราจะรับรู้่ว่าประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจสูงสุดในแผ่นดินมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Constitutional Monarchy) ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 แล้วก็ตาม แต่นับถึงวันนี้ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการเมืองการปกครองของไทยคือ ประเทศไทยเป็น “ประชาธิปไตย” อย่างแท้จริงตลอดระยะเวลาทั้ง 74 ปีหรือไม่ เหตุใดการเมืองไทยจึงเต็มไปด้วยการรัฐประหารและยกเลิกรัฐธรรมนูญซ้ำแล้วซ้ำเล่า เหตุใดบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ที่ได้วางโครงสร้างไว้เป็นอย่างดี มีการกำหนดองค์กรและระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐกลับไม่สามารถใช้การได้สมดังเจตนารมณ์ จนต้องเกิดการรัฐประหารขึ้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 เพื่อ “เปิดทางตัน” ไปสู่การปฏิรูปการเมืองอีกครั้ง (ฉานนิธิ สันตะพันธ์, 2549)

2.5 วัฒนธรรมทางการเมืองอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์ : เอกลักษณะของสังคมไทย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Authoritative political Culture) คือ ลักษณะแนวโน้มที่สมาชิกในสังคมเห็นว่า “อำนาจคือธรรม” หรือ “อำนาจคือความถูกต้อง” ความเห็นของผู้มีอำนาจย่อม ถูกต้องเสมอและจำเป็นที่ผู้ถูกปกครองจะต้องปฏิบัติตาม เคารพ เชื่อฟัง ยกย่องและเกรงกลัวผู้มีอำนาจ เพราะการมีอำนาจเป็นผลมาจาก “บารมี” ที่ได้สั่งสมมาแต่กาลอดีตชาติ (ฉานนิธิ สันตะพันธ์, 2549)

ระบบอุปถัมภ์ (Patronage system) จะประกอบด้วยผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่ายที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยฝ่ายหนึ่งยอมรับอิทธิพลและความคุ้มครองของฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า ระบบอุปถัมภ์ของไทยมีที่มาจาก “ระบบไพร่” และ “ระบบศักดินา” กล่าวคือ มุลนายอันได้แก่ พระมหากษัตริย์ เจ้านาย (พระบรมวงศานุวงศ์) และขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นปกครอง คือ มีศักดินาตั้งแต่ 400 ไร่ขึ้นไปจะมีไพร่ในสังกัดที่ต้องคอยควบคุมดูแลมูลนายต้องคอยควบคุมดูแลไพร่ให้อยู่ในภูมิภานา การเดินทางไปต่างถิ่น การรับจ้างทำงานต่างๆ ต้องให้มูลนายอนุญาตเสียก่อน มูลนายต้องคอยดูแลไม่ให้ไพร่หลบหนี มูลนายสามารถไต่สวนและลงโทษหาก

ไพร่ทะเลาะวิวาทกัน เมื่อไพร่กระทำผิดต้องติดตามตัวไพร่ไปส่งศาลมิฉะนั้นมีความผิด ขณะเดียวกันมูลนายก็ต้องให้ความคุ้มครองไพร่ ไม่ให้ใครมาดขี่ข่มเหง เมื่อไพร่ขาดเงินทองก็ต้องช่วยเหลือตามสมควร และมูลนายยังเป็นผู้บังคับบัญชา ออกคำสั่งต่อไพร่ทั้งในการเกณฑ์แรงงานยามสงบและในการรบยามศึกสงคราม นอกจากนี้ยังมีกฎหมายห้ามมูลนายใช้ไพร่หลวงทำงานส่วนตัวของมูลนายด้วย ในขณะที่มูลนายควบคุมดูแล ให้ความคุ้มครองและบังคับบัญชาไพร่นั้น ไพร่ก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อมูลนายด้วยความจงรักภักดี ปฏิบัติตามคำสั่ง มีสัมมาคารวะ สงบเสงี่ยมเจียมตัวและหมั่นให้ของกำนัลหรือผลประโยชน์ตอบแทนแก่มูลนาย เพื่อหวังให้มูลนายเมตตา ซึ่งก็มีผลดีคือทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยมีลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี อันเป็นลักษณะนิสัยพื้นฐานดั้งเดิมของคนไทย แต่ก็มีผลเสียมากดังจะได้กล่าวต่อไป (ฉานทิฐิ สันตะพันธุ์, 2549)

ลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้ได้รับการเกื้อหนุนให้ดำรงอยู่ด้วยหลักธรรมเรื่องความกตัญญูทวาทิในพระพุทธศาสนา และความเชื่อเรื่องกรรมเก่าแต่ชาติปางก่อน ชนชั้นไพร่จึงยอมรับว่า “แข่งเรือแข่งพายนั้นแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนานั้นหาได้ไม่ ทุกสิ่งแล้วแต่เวรแต่กรรมยากจะมีผู้ใดหลีกเลี่ยงได้” ชาตินี้จึงควรหมั่นทำความดี เชื่อฟังและรับใช้มูลนายด้วยความภักดี กระบวนการบ่มเพาะและปลูกฝังความเชื่อดังกล่าวนี้เอง มีผลให้บรรดาสามัญชนทั้งไพร่และทาสต่างยอมรับอำนาจปกครองของมูลนายโดยคุษณีและถือว่าพวกตนไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปกครองซึ่งเป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์ เจ้านายและขุนนาง พวกตนคงมีหน้าที่เพียงรับคำสั่งของมูลนายและรับใช้ทางการและมูลนายด้วยความภักดีเท่านั้น (ฉานทิฐิ สันตะพันธุ์, 2549)

อนึ่งระบบอุปถัมภ์นี้มีได้เกิดขึ้นเฉพาะมูลนายกับไพร่เท่านั้นในหมู่มูลนายด้วยกันก็เกิดความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์ระหว่างมูลนายระดับต่างกับมูลนายระดับสูงและเหล่าขุนนางกับพระมหากษัตริย์ด้วย ขณะที่ระบบไพร่และระบบศักดินาจะถูกยกเลิกไปในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ก็มีได้ทำลายความสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์ให้หมดไปจากสังคมไทย ตรงกันข้ามเมื่อบทบาทของ “พ่อค้า” เพิ่มมากขึ้นนับแต่การเปิดเสรีทางการค้ากับชาติตะวันตกภายหลังการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง ยังเป็นการดึงคนกลุ่มพ่อค้าจากระบบทุนนิยมให้เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมและความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์ด้วย กลายเป็นวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่ศาสตราจารย์รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์ เรียกว่า “วัฒนธรรมทุนนิยมอภิสิทธิ์” และแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ซึ่งเป็นความพยายามที่จะนำระบอบประชาธิปไตยที่แพร่หลายอยู่ในโลกตะวันตกมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของสยามในเวลานั้นแต่วัฒนธรรมอำนาจนิยมและระบบอุปถัมภ์แข็งแกร่งเกินกว่าที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอันแปลกปลอมสำหรับสังคมไทยจะเข้ามาแทนที่ได้ ทำให้วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ถูกนำเข้ามา

ตกตะกอนกลายเป็น “วัฒนธรรมประชาธิปไตยอุปถัมภ์” ซึ่งแสดงให้เห็นผ่านระบบการเลือกตั้งที่เต็มไปด้วยการทุจริต เป็นการเลือกตั้งเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ชนะและเป็นประชาธิปไตย แต่ในรูปแบบ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า : พฤติกรรมขาดการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของสังคมไทย (ฉานทิพย์ สันตะพันธุ์, 2549)

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีเหตุการณ์การแย่งชิงพระราชบัลลังก์อยู่บ่อยครั้ง โดยผู้ก่อการทั้งหมดอยู่ในชนชั้นเจ้านาย พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ไม่ปรากฏว่าประชาชนทั่วไปหรือชนชั้นไพร่เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมทางการเมืองเหล่านั้น เพราะประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่อง “บุญญาธิการ” ของแต่ละคนที่จะได้ครองแผ่นดิน มิใช่เรื่องของไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินอย่างพวกตน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ช่วงต้นรัชกาล มีการช่วงชิงอำนาจกันระหว่าง 3 ขั้วอำนาจแม้แต่การก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดย “คณะราษฎร” ใน พ.ศ. 2475 ก็ปรากฏว่าเป็นแนวคิดของข้าราชการระดับกลางถึงระดับล่าง (ตั้งแต่พันเอก พระยา ถึงร้อยตรี ขุน) ซึ่งได้รับการศึกษาจากประเทศตะวันตกและต้องการนำระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็น “กระแส” อยู่ในประเทศตะวันตกในเวลานั้นมาใช้กับสยามประเทศ ในขณะที่ประชาชนชาวสยามส่วนใหญ่ยังด้อยการศึกษาไม่เคยสนใจกิจการบ้านเมืองแต่ให้ความสำคัญกับการทำมาหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเองและครอบครัวเท่านั้น พวกเขาไม่คิดว่าระบบใหม่ที่คณะราษฎรนำมาใช้จะดีกว่าระบบเก่าซึ่งใช้มาเป็นร้อยๆปีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียง “โครงสร้างส่วนบน” ของสยามเท่านั้น เพราะประชาชนคนชั้นกลางที่ได้เติบโต ถูกเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาอบรมในระบบเก่า ตลอดจนเกษตรกรตามหัวเมือง (ต่างจังหวัด) ซึ่งเป็น “โครงสร้างส่วนล่าง” เป็นฐานของพีระมิดและเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศมิได้รับรู้และมีส่วนร่วมในการเรียกร้องประชาธิปไตยร่วมกับคณะราษฎรเลย ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The subject political culture) ตาม Model ของ Almond & Verba (ฉานทิพย์ สันตะพันธุ์, 2549)

3. แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง ระบบการปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่คือ การยอมรับ นับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ดังนั้น การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยก็คือรูปแบบการปกครองที่ยึดถืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาธิปไตยนั้นจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลักหรือเป็นกติกาที่กำหนดแนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้ใช้อำนาจปกครองประชาชนและมีหลักการจัด

ระเบียบการปกครองแต่รัฐธรรมนูญก็ไม่ใช่เครื่องหมายแสดงความเป็นประชาธิปไตย เพราะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการก็มีรัฐธรรมนูญ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

หลักการทางประชาธิปไตยที่สำคัญที่สุด ได้แก่

1) หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หมายถึง ประชาชนเป็นเจ้าของ อำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ

2) หลักความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันในสังคมประชาธิปไตย ถือว่าทุกคนที่เกิดมาจะมีความเท่าเทียมกันในฐานะการเป็นประชากรของรัฐ ได้แก่ มีสิทธิเสรีภาพ มีหน้าที่เสมอภาคกัน ไม่มีการแบ่งชนชั้นหรือการเลือกปฏิบัติ ควรดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ข่มเหงรังแกคนที่อ่อนแอหรือยากจนกว่า

3) หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้หลักกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบสุขของสังคม

4) หลักเหตุผล หมายถึง การใช้เหตุผลที่ถูกต้องในการตัดสินใจหรือปัญหาในสังคม

5) หลักการถือเสียงข้างมาก หมายถึง การลงมติโดยยอมรับเสียงส่วนใหญ่ใน สังคมประชาธิปไตย ครอบครัวยุโรปประชาธิปไตย จึงใช้หลักการถือเสียงข้างมากเพื่อลงมติในประเด็นต่างๆ ได้อย่างสันติวิธี

6) หลักประนีประนอม หมายถึง การลดความขัดแย้งโดยการผ่อนหนักผ่อนเบาให้กัน ร่วมมือกันเพื่อเห็นแก่ ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ หลักการทางประชาธิปไตยจึงเป็นหลักการสำคัญที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมได้ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ซิกมันด์ นอยมันน์ (Sigmund Neumann) ได้ให้หลักการประชาธิปไตยไว้ 10 ประการ คือ

1. อำนาจอธิปไตย (อำนาจสูงสุด) มาจากราษฎร เป็นของปวงชนหรือมหาชน
2. ขั้นตอนเลือกผู้นำเป็นไปโดยเสรี
3. ผู้นำมีความรับผิดชอบ
4. ระบอบความเสมอภาค (ของราษฎรโดยกฎหมาย) ยอมรับ
5. สนับสนุนพรรคการเมืองมีมากกว่าหนึ่งพรรค
6. พึ่งเน้นความหลากหลายในชีวิตประจำวัน
7. ไม่กีดกันกลุ่มต่างๆ จากการมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครอง
8. ส่งเสริมครรถองทัศนคติแบบประชาธิปไตย
9. ให้สำนึกในความเป็นพลเมืองดี

10. เน้นความเชื่อมั่นในความคิดของมนุษย์ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

อับราฮัม ลินคอล์น ที่ว่า ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนลักษณะสำคัญประชาธิปไตยทางอ้อม (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ประชาธิปไตยทางอ้อมเป็นการปกครองโดยที่ประชาชนมีหน้าที่เลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภาโดยการเลือกตั้งจะคัดเอาผู้ที่มีคะแนนเสียงเหนือกว่าเป็นมาตรฐานทั่วไป ผู้แทน ดังกล่าวนอกเหนือ จาก จะสามารถมาจากการเลือกตั้งโดยตรงแล้วยังอาจเข้ามาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญหรืออาจมาจากการกำหนดผู้แทนโดยพรรคการเมือง หรืออาจใช้รูปแบบผสมผสานกัน การปกครองแบบประชาธิปไตยทางอ้อมบางรูปแบบได้ดึงเอาลักษณะของประชาธิปไตยทางตรงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ การลงประชามติ การปกครองแบบดังกล่าวถึงแม้ว่าประชาชนจะเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน แต่ผู้แทนเหล่านั้นก็ยังคงมีอำนาจตัดสินใจของตนเอง และเลือกวิธีการดำเนินการต่างๆ ได้อย่างเต็มที่กระบวนการเลือกตั้ง อันเป็นกลไกสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ประชาธิปไตยทางตรง คือ รูปแบบการปกครองโดยที่พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใดๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทนตนผู้สนับสนุน ประชาธิปไตยทางตรงได้โต้แย้งว่าประชาธิปไตยในปัจจุบันนั้นควรจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าระเบียบการพื้นฐานอย่าง เช่น การเลือกตั้งเท่านั้นประชาธิปไตยทางตรงนับจนถึงปัจจุบันนี้เป็นเพียงรูปแบบที่ไม่ค่อยแพร่หลายนักเนื่องจากรูปแบบการปกครองดังกล่าวสามารถใช้ได้กับชุมชนที่มีกลุ่มคนขนาดเล็กเท่านั้นซึ่งโดยปกติแล้ว จะเป็นนครรัฐ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ลักษณะสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดในรัฐ ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การดำเนินการของรัฐจำเป็นต้องถือตามมติเสียงข้างมากเป็นตัวตัดสิน แต่เสียงส่วนน้อยในรัฐจะต้อง ได้รับการคุ้มครองความเป็นธรรมตามกฎหมายด้วยเช่นกัน การปกครองแบบประชาธิปไตย จำเป็นจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐ ประชาธิปไตยมิได้รับการควบคุมอย่างรอบคอบโดยกฎหมายเพื่อจัดความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายอำนาจทางการเมืองด้วยการถ่วงดุลอำนาจอย่างเช่น การแบ่งแยกอำนาจการปกครอง แล้ว อาจส่งผลให้ฝ่ายบริหารอำนาจสามารถสะสมอำนาจจนอาจเป็นอันตรายแก่การปกครองในระบบประชาธิปไตยได้ นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ลักษณะเด่นของการปกครองในระบบนี้คือ การถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ แต่ถ้าหากรัฐบาลปราศจากความรับผิดชอบแล้ว เสียงข้างมากก็อาจไม่แ่แสดงสิทธิของเสียงข้างน้อย ชนิดที่เรียกว่าเป็นเผด็จการโดยเสียงข้างมาก เลยทีเดียว ดังนั้น กระบวนการสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมี

ผู้แทน จึงได้แก่ การเลือกตั้งซึ่งควรเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ประกอบกับการคำนึงถึง เสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพของสื่อมวลชน อันจะยังให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตัดสินใจใช้สิทธิใช้เสียง เพื่อประโยชน์ของตนได้ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ลอร์ด แอคตัน นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้กล่าววาทะที่สนับสนุนสิทธิเสรีภาพ ประชาธิปไตย โดยกล่าวถึงลักษณะแห่งอำนาจไว้ดังนี้คือ Power Corrupts, Absolute Power Corrupts Absolutely ซึ่งแปลว่า “ที่ใดมีอำนาจที่นั่นมีการฉ้อฉล ที่ใดมีอำนาจเหลือล้น การฉ้อฉล ชั่วเลี้ยย่อมมีมากที่สุดประมาณ” โดยมีความหมายว่า อำนาจมีแนวโน้มที่ก่อให้เกิดความอธรรม ขึ้นมาได้ประชาธิปไตยในมิติอื่นๆ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

1. ประชาธิปไตยทางสังคม (Social Democracy) เป็นศัพท์ที่ใช้โดยทอกเกอวิลล์ ชาวฝรั่งเศส
2. ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ (Economic Democracy) เป็นศัพท์ที่ใช้โดยผู้นิยม มาร์กซิสต์ หมายถึงการกระจายรายได้ให้ทัดเทียมกันในหมู่ประชาชนจำนวนมาก
3. ประชาธิปไตยทางอุตสาหกรรม (Industrial Democracy) หมายถึงประชาธิปไตย ในระดับโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การมีสหภาพแรงงาน สหพันธ์กรรมกร เป็นต้น
4. ประชาธิปไตยแบบถูกนำ (Guided Democracy) เป็นศัพท์ที่ใช้โดยอดีตนายกรัฐมนตรีชูการ์โน ผู้กอบกู้เอกราชและบิดาผู้สถาปนาอินโดนีเซียยุคใหม่
5. ประชาธิปไตยแบบเบสิก (Basic Democracy) เป็นศัพท์ที่ใช้โดยอดีตนายกรัฐมนตรีอายูบข่าน (Ayub Khan) แห่งปากีสถาน
6. หน้าฉากประชาธิปไตย (Façade Democracy) หรือประชาธิปไตยแบบจอมปลอม
7. ประชาธิปไตยครึ่งใบ (Quasi Democracy) หรือไม่เต็มใบ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

3.1 ความเสมอภาคทางการเมือง

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งควรให้แก่พลเมือง ที่บรรลุนิติภาวะทุกคนไม่ว่าชายหรือหญิง และโดยไม่คำนึงถึงความยากคิมีเงิน แต่ในอดีตหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ทั้งนี้เนื่องจากการยึดหลักต่างๆ เช่น การมีทรัพย์สิน เกิดขึ้นจากความเชื่อหรือแนวความคิดที่ว่า ผู้มีทรัพย์สินย่อมมีความรับผิดชอบ กล่าวคือยอมไม่ออกเสียงเลือกบุคคลโดยไม่คิดให้รอบคอบ การรู้หนังสือ โดยเชื่อว่าผู้มีความรู้ย่อมทำให้การออกเสียงเป็นไปโดยถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในอดีตสตรีจะไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประเทศต่างๆ เพิ่งเริ่มให้สิทธิแก่สตรีในช่วงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 1 มาเท่านั้น เช่น สหรัฐอเมริกา ให้สิทธิสตรีในปี ค.ศ. 1920 (หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เพียง 2 ปี) ฝรั่งเศส ให้สิทธิสตรีในปี ค.ศ. 1945 (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) สวิตเซอร์แลนด์

ซึ่งถือกันว่าเป็นประเทศที่เป็นแบบอย่างประชาธิปไตยก็เพิ่งให้สิทธิสตรีในปี ค.ศ. 1971 หรือเมื่อประมาณ 30 ปีมานี้เอง ประเทศที่เคยมีหรือมีประมุขของรัฐบาลเป็นสตรี ได้แก่ ปากีสถาน อินเดีย ศรีลังกา อังกฤษ นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ฯลฯ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ข้อแตกต่างระหว่างนักการเมืองกับรัฐบุรุษ นักการเมือง (Politician) มักพยายามกระทำหรือประกาศว่าจะกระทำตามความต้องการของประชาชน เพื่อหาเสียงสนับสนุนเฉพาะหน้า คือในระยะเวลาที่สามารถเห็นผลโดยเร็วหรือในระยะสั้นรัฐบุรุษ (Statesman) เป็นผู้เห็นการณ์ไกล มักจะใช้วิจาร์ณญาณเลือกกระทำการเฉพาะที่เห็นว่าจะยังประโยชน์ให้แก่ราษฎรจริงๆ เท่านั้น โดยเฉพาะในระยะยาว ทั้งนี้เพราะรัฐบุรุษเป็นห่วงผลที่ตามมาต่ออนุชนคนรุ่นหลังดังภาษิตรัฐศาสตร์ที่ว่านักการเมืองคิดถึงการเลือกตั้งครั้งต่อไปแต่รัฐบุรุษคิดถึงคนรุ่นต่อไป (สงบ เชื้อทอง, 2555)

สิทธิ คืออำนาจอันชอบธรรมหรือความสามารถที่จะกระทำการได้โดยชอบธรรม สิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับ โดยธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมาย เพราะฉะนั้นอำนาจอื่นแม้กระทั่งอำนาจของรัฐจะก้าวท้าวในสิทธิของบุคคลไม่ได้ ส่วนเสรีภาพนั้นหมายถึงความมีอิสระในการกระทำการใดๆ ได้ตามความปรารถนา แต่มีขอบเขตจำกัดว่าการกระทำนั้นๆ ต้องไม่ละเมิดกฎหมายหรือสิทธิของบุคคลอื่น คนทุกคนมีเสรีภาพที่จะกระทำการใดๆ ที่ตนปรารถนาภายใต้แวงดวงของกฎหมาย ถ้าสิทธิหรือเสรีภาพของเขาลูกก้าวท้าวโดยบุคคล นิติบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เขาสามารถที่จะร้องขอความยุติธรรมจากศาลได้ ในอดีตนั้นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมักถูกละเลยหรือได้ไม่ได้รับหลักประกันเพียงพอ ในบางประเทศสิทธิและเสรีภาพอาจมีการกล่าวอ้างถึงถึงเฉพาะในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญเท่านั้น มิได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ซึ่งทำให้ศาลไม่มีอำนาจที่จะพิทักษ์ให้ได้ ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะยึดถือรัฐธรรมนูญ ที่ยึดหลักประชาธิปไตย จะไม่มีความสมบูรณ์หากปราศจากบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน สิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้นอาจจำแนกออกได้เป็นข้อๆ ดังนี้ (สงบ เชื้อทอง, 2555)

เสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา รัฐประชาธิปไตยโดยทั่วไปอนุญาตให้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน ตราบนเท่าที่ความที่นำมาเผยแพร่ไม่หยาบคายลามก หมิ่นประมาท หรือละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนี้มีค่าสูงมาก และเชื่อว่าหากยอมให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีแล้ว การขัดแย้งอย่างรุนแรงจะไม่ปรากฏ เสรีภาพในการนับถือศาสนา ศาสนาเป็นเรื่องของการเชื่อถือ คนแต่ละคนย่อมมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะเลือกนับถือศาสนาหรือศรัทธาในศาสนาหนึ่งศาสนาใด อย่างไรก็ตาม เสรีภาพในการนับถือศาสนาไม่ได้หมายความว่า บุคคลสามารถที่จะปฏิเสธกฎหมายของรัฐซึ่งขัดแย้งกับหลักการทางศาสนาของเขา เช่น ศาสนาบางศาสนาถือว่าการเคารพธงชาติหรือประมุข

ของชาติเป็นผิดเป็นบาป แต่การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับกฎหมายของบ้านเมือง รัฐจึงอาจบังคับให้บุคคลที่ถือศาสนาดังกล่าวประพฤติตนให้เหมาะสมตามกฎหมายเกณฑ์ของประเทศ อย่างไรก็ตามในบางประเทศที่เคารพเสรีภาพสูง เช่น สหรัฐอเมริกา การหลีกเลี่ยงกฎหมายของประเทศเพราะขัดต่อหลักการของศาสนาได้รับการยอมรับว่าไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด (สงบ เชื้อทอง, 2555)

เสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่ม บุคคลย่อมมีเสรีในการที่จะรวมกลุ่มกัน ซึ่งอาจจัดตั้งในรูปสมาคมเพื่อวัตถุประสงค์ใดที่ไม่ขัดต่อกฎหมายก็ได้อย่างไรก็ตามกลุ่มหรือสมาคมที่จัดตั้งขึ้นนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมายแห่งกฎหมาย และไม่เป็นอันตรายหรืออุปสรรคต่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม นอกจากนี้ประชาชนต้องมีเสรีภาพที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ทราบเท่าที่การกระทำนั้นเป็นไปอย่างสันติและไม่เกินขอบเขตแห่งกฎหมาย เสรีภาพของประชาชนที่จะชุมนุมกันโดยสงบและปราศจากอาวุธจะต้องได้รับการรับรองและถือกันว่าเป็นสิทธิพื้นฐานในระบบประชาธิปไตยควบคู่กันไปกับเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณาแสดงความคิดเห็น สิทธิในทรัพย์สิน บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีทรัพย์สินสมบัติเป็นของตนเอง รัฐจะต้องทำหน้าที่ป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดต่อทรัพย์สินของประชาชนภายในรัฐด้วยสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายหากบุคคลใดตกเป็นผู้ต้องหาไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรืออาญา บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมตลอดถึงการได้รับทราบสิทธิที่จะสามารถกระทำได้ เช่น ขอบพบทนายความเพื่อขอรับคำปรึกษา หรือผลการทำการ ที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลจะต้องไม่ถูกลงโทษถึงแก่ชีวิต เสียอวัยวะ หรือเสียทรัพย์สินโดยปราศจากการพิจารณาตามขบวนการแห่งกฎหมาย สิทธิส่วนบุคคล สิทธิมูลฐานที่ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลมีหลายประการ เช่น เสรีภาพในร่างกาย การไปไหนมาไหน การเลือกประกอบอาชีพ ฯ นอกจากนี้ การสมรส การหย่าร้าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว เหล่านี้ล้วนเป็นสิทธิส่วนบุคคลทั้งสิ้น บุคคลทุกคนย่อมมีเสรีภาพเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นภัยต่อความสงบและมั่นคงของรัฐหรือยามสงคราม รัฐอาจจะละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายยกเว้นการศึกหรือประกาศภาวะฉุกเฉิน ถือว่าการละเมิดนั้นกระทำไปโดยความจำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของรัฐหรือสังคมโดยรวม (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ความเสมอภาค เป็นหลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของอุดมการณ์ประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยถือว่าคนทุกคนมีความเท่าเทียมกันเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเหมือนกัน ความเสมอภาคในระบบประชาธิปไตยนี้อาจจำแนกออกได้คือความเสมอภาคทางการเมือง ได้แก่การที่บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการเมืองเท่าๆ กัน เช่น การออกเสียงเลือกตั้งเมื่ออายุถึงเกณฑ์เสียงของแต่ละคนนับค่าเท่ากัน ความเสมอภาคทางการเมืองนี้รวมถึงสิทธิที่จะสมัครเข้ารับการ

เลือกตั้งด้วย เมื่อคุณวุฒิและวัยวุฒิครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ความเสมอภาคต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ในระบอบประชาธิปไตยนั้น คนทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติด้วยกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน หมายความว่า บุคคลจะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน เมื่อกระทำผิดจะต้องใช้กฎหมายเดียวกัน การลงโทษอย่างเดียวกัน และถ้าได้รับเหตุอันควรปราณีก็ควรได้รับเช่นเดียวกันความเสมอภาคในโอกาสสังคมประชาธิปไตยต้องเป็นสังคมที่เปิดโอกาสให้แก่คนทุกคนในสังคมโดยทัดเทียมกันคนทุกคนต้องได้รับโอกาสที่จะใช้ความสามารถของเขาในการศึกษาหรือประกอบธุรกิจการงาน โอกาสที่จะแสวงหาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของการดำรงชีพหรือการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเขาเอง (สงบ เชื้อทอง, 2555)

ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจความเสมอภาคทางเศรษฐกิจนั้นไม่ได้หมายถึงการที่ทุกคนจะต้องมีรายได้เท่าเทียมกัน เพราะเป็นเรื่องที่เกิดหรือทำได้ยาก แต่อาจหมายถึงสภาพความใกล้เคียงกันในฐานะทางเศรษฐกิจ มีการกระจายรายได้ (Income Distribution) ที่เป็นธรรมมิให้ช่องว่างระหว่างชนชั้นมากนัก เพราะถ้าอำนาจของเศรษฐกิจตกอยู่ในกลุ่มคนส่วนน้อยแล้ว ย่อมส่งผลให้คนกลุ่มนั้นมีโอกาสที่จะมีอำนาจทางการเมืองสูงกว่าคนอื่น และอาจทำให้มีการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของคนส่วนน้อยแทนที่จะเน้นผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ในสังคมประชาธิปไตยแต่ละบุคคลควรจะมี ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Security) พอสมควร เพราะถ้าปราศจากความมั่นคงทางเศรษฐกิจคือมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพแล้ว เป็นการยากที่ระบบประชาธิปไตยจะดำเนินไปในลักษณะประชาธิปไตย เนื่องจากคนในสังคมต้องกังวลในเรื่องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะสนใจความเป็นไปของบ้านเมือง เป็นเหตุให้การใช้วิจารณญาณทางการเมืองขาดคุณภาพความเสมอภาคทางสังคมคนทุกคนจะต้องได้รับการเคารพว่า ความเป็นคนนั้นเป็นศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน หมายถึงว่าจะต้องไม่มีอุปสรรคจอมปลอมเป็นเครื่องกีดขวางการคบหาสมาคมระหว่างคนรวยกับคนจนหรือคนต่างอาชีพกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือไม่ควรให้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นเครื่องกำหนดให้บุคคลหนึ่งเหนือกว่าอีกบุคคลหนึ่งควรคิดว่าคนทุกคนเท่าเทียมกันในฐานะของความ เป็นมนุษย์เหมือนกัน (สงบ เชื้อทอง, 2555)

อุดมการณ์ประชาธิปไตยที่เชิดชูเรื่องความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพนี้เอง ที่ทำให้มีการเรียกร้องหรือต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยที่แท้จริงในสังคมบางสังคมที่หลายคนเห็นว่าเป็นประชาธิปไตยแล้ว ผู้ที่เรียกร้องนั้นเห็นว่าในสภาพความเป็นจริงคนทุกคนยังไม่เสมอภาคกันและเมื่อไม่เสมอภาคกันอย่าแท้จริงแล้ว สิทธิเสรีภาพของแต่ละคนย่อมไม่เท่ากันไปด้วยในประเทศที่ยอมรับกันว่าเป็นประชาธิปไตยแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกาหรืออังกฤษ ในประเทศนั้นๆ ก็ยังมีขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยโดยให้เหตุผลว่า ความเสมอภาคและเสรีภาพนั้นมีอยู่

เฉพาะทางด้านการเมือง แต่ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจยังไม่มีความสะดวกและสิทธิเสรีภาพก็ไม่เท่ากัน ดังนั้นโอกาสของผู้ที่ยากจนและการศึกษาค่าที่จะแข่งขันทางการเมืองกับนายทุนหรือเศรษฐี ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยอย่างยุติธรรมย่อมเป็นไปได้ ทำให้อำนาจทางการเมืองผูกขาดอยู่ในกลุ่มคนมั่งมีการศึกษาสูงเท่านั้น ทำให้ประโยชน์ตกอยู่กับคนกลุ่มน้อย ด้วยเหตุนี้จึงมีการเรียกร้องกันมากกว่า ถ้าประเทศใดต้องการจะทำให้ประชาธิปไตยมีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่แท้จริงแล้ว ก็จะต้องเน้นเรื่องความสะดวกทางด้านสังคมและเศรษฐกิจด้วย (สงบ เชื้อทอง, 2555)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมือง

บุคคลจะเป็นพลเมืองดีของสังคมนั้น ต้องตระหนักถึง บทบาท หน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรม ประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ย่อมเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม การเป็นพลเมืองที่ดี เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข พลเมืองของประเทศใด ย่อมหมายถึงบุคคลทั้งหลายที่มีสัญชาติของประเทศนั้นๆ ตามกฎหมายของแต่ละประเทศ เช่น เมื่อกล่าวถึงพลเมืองของประเทศไทยย่อมหมายถึงคนทั้งหลายที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายไทยพลเมือง หมายถึง พละกำลังของประเทศ ซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของประเทศนั่นเอง ต่างจากชาวต่างด้าวเข้าเมือง ชาวต่างประเทศนี้เข้ามาอยู่ชั่วคราว (ปาริฉัตร สินธวงศ์, 2555)

4.1 ตามหลักประชาธิปไตย แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

4.1.1 ด้านสังคม การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ เคารพกฎระเบียบของสังคม มีจิตสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ รักษาสาธารณะสมบัติ ด้านเศรษฐกิจ จักประหยัดและอดออมในครอบครัว มีความซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ พัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลก เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติ เป็นสำคัญด้านการเมืองการปกครอง เคารพกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของทุกคนและมีความอดทนต่อการขัดแย้ง ยอมรับเหตุผลที่ดีกว่า ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวมกล้าเสนอตนเองในการทำ

หน้าที่สมาชิกผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกวุฒิสภา ทำงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา (ปาริฉัตร สิ้นธุวงศ์, 2555)

4.1.2 หน้าที่พลเมือง

1. คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การลดความเห็นแก่ตัว เสียสละแรงกายแรงใจ เพื่อทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยกันดูแลทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะสมบัติ เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน เป็นต้น ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกต้นไม้ แม่น้ำ ลำธาร รวมทั้งตัดต้นไม้และช่วยห้ามปรามบุคคล ไม่ให้ทำลายสาธารณะสมบัติหรือสิ่งแวดล้อม
2. วินัย ได้แก่ การฝึก กาย วาจา และใจให้สามารถควบคุมความประพฤติของตนเองให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม เพื่อให้การปฏิบัติงาน การอยู่ร่วมกันของกลุ่ม ในสังคมไปได้ด้วยความเรียบร้อย
3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ได้แก่ การเอาใจใส่ ตั้งใจ และมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุผลอย่างเต็มเป้าหมาย ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด
4. ความอดทน ได้แก่ การมีจิตใจหนักแน่น ยึดมั่น ไม่หุนหันพลันแล่น สามารถควบคุมอารมณ์ และ พฤติกรรม ให้เป็นปกติเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งที่เป็นปัญหาหรือสิ่งที่ไม่พอใจ
5. รู้จักประหยัดและอดออม ได้แก่ การรู้จักใช้จ่ายตามความจำเป็นอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย รู้จักเก็บออม ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น ใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของตน
6. การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ได้แก่ การมีจิตใจเปิดเผย รู้แพ้รู้ชนะ และให้อภัยแก่กัน ทำงานในลักษณะช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ไม่แข่งขันหรือแก่งแย่งชิงดีกัน
7. ความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ มีความจริงใจ ไม่อคติ ปฏิบัติตนปฏิบัติงานตรงไปตรงมาตามระเบียบปฏิบัติ ไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยม หรือกลโกง ไม่ทำแบบ คดในข้องอในกระดูก นอกจากนี้การทำงานต้องอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ และมีไม่ตรีจิตต่อกัน ไม่หวาดระแวงแครงใจกัน
8. การอนุรักษ์ความเป็นไทย ได้แก่ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย เช่น พูดยกย่อง และใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และนำความเป็นไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งคิดค้น คัดแปลงความเป็นไทยให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่จริง ทั้ง

ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนถ่ายทอดความเป็นไทย ไปสู่คนรุ่นหลังได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

พลเมืองของแต่ละประเทศ ย่อมมีสิทธิ์และหน้าที่ ตามกฎหมายของประเทศนั้น บุคคลต่างสัญชาติ ที่เข้าไปอยู่อาศัย ซึ่งเรียกว่า คนต่างด้าว ไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับพลเมือง และมีหน้าที่แตกต่างกันออกไป เช่น อาจมีหน้าที่เสียภาษี หรือ ค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ตามที่กฎหมายแต่ละประเทศบัญญัติไว้ (ปาริฉัตร สินธุวงศ์, 2555)

เมื่อพูดถึงการมีส่วนร่วมของพลเมืองนั้น สิ่งที่น่าทบทวนการเมืองถกเถียงกันต่อก็คือ จะทำให้พลเมืองนั้นมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพและรับผิดชอบได้ ที่มากไปกว่าการเรียกร้อง แต่ผลประโยชน์ส่วนตัวหรือของพวกเขาตัวเอง ส่วนหนึ่งก็เชื่อว่าจะสามารถนำมาปลูกฝังในหลักสูตรการศึกษา บ้างก็ว่าต้องเปิดให้มีการมีส่วนร่วมมากขึ้นไปเรื่อยๆ ยิ่งมีส่วนร่วมมากสังคมจะเปิดกว้าง และคนจะเรียนรู้ขึ้นเอง (แต่บางคนอาจจะไม่อยากจะมีส่วนร่วม) บ้างก็เชื่อว่าจะต้องมีประชาสังคมเป็นฐานในการมีส่วนร่วม ทั้งที่มีการวิจารณ์ว่าประชาสังคมหลายชนิดนั้น ไม่ได้มีคุณค่าทางประชาธิปไตยเสมอไปแล้ว เราจะต้องไปไล่จับให้กลุ่มเหล่านั้นเป็นประชาธิปไตยใหม่ เพราะหัวใจของประชาคมนั้นคือเรื่องของความสมัครใจและสนใจเรื่องเดียวกัน คุณค่าเดียวกัน จะไป บังคับให้เป็นอิสระ (forced to be free) ในแง่ของความเป็นประชาธิปไตยและพลเมืองมันอาจจะไม่ใช่เรื่องหรือในประการสุดท้าย จะเป็นพลเมืองที่ดีอาจต้องปลูกฝังคุณค่าในการอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง เช่นรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากเราได้ และมองว่าการติดต่อกับคนอื่นนั้นเป็นเรื่องของการจูงใจ ไม่ใช่การบังคับหรือสั่งการ บนฐานที่เชื่อว่าคนสามารถคิดแตกต่างกันได้ และตั้งคำถามกับผู้มีอำนาจได้

ในอีกด้านหนึ่งของความเป็นพลเมืองนั้นนอกเหนือจาก สถานะ และ ความรับผิดชอบ แล้ว ก็จะต้องพูดถึง อัตลักษณ์ หรือความเป็นตัวตนของเขาในสังคมได้ และนั่นคือการก้าวไปสู่ปริมาตรเรื่องของ ความแตกต่าง เพราะเรามักจะคุ้นชินกับการพูดถึง ความเหมือนมากกว่า ความแตกต่าง ที่อยู่กันได้ เพราะบางครั้งการสร้างสังคมที่อยู่บนความเหมือนนั้น อาจทำให้ความเหลื่อมล้ำและไม่ยุติธรรมมันดำเนินต่อไปได้เช่นกัน ถ้าไม่คำนึงว่าเราแตกต่างกันตั้งแต่แรก ซึ่งการมองความแตกต่างจะทำให้เราเข้าใจ การกดขี่ในมิติที่ลึกซึ้งขึ้น เพราะมันอาจเกิดในรูปแบบของการขูดรีด การผลักไปอยู่ที่ชายขอบ (ไม่ให้ความสำคัญ) การทำให้ไร้อำนาจ การสถาปนาความเหนือกว่าทางวัฒนธรรม และความรุนแรงหรือความหวัดเหี้ยมหยามที่เกิดจากความเกลียดชัง เรื่องเหล่านี้บางทีถ้าอ้างว่าเขาต้องเหมือนกัน มันอาจทำให้การกดขี่มันรุนแรงขึ้นก็ได้ ดังนั้นต้องละเอียดอ่อนกับความแตกต่างที่จะต้องอยู่ด้วยกันได้ บางครั้งก็อาจจะหาทางออกเป็นเรื่องของการเพิ่มตัวแทนพิเศษของคนกลุ่มเหล่านั้นขึ้นมา บ้างก็อาจต้องให้เขามีอิสระในการปกครองตัวเองใน

บางระดับ บ้างก็ต้องให้สิทธิในความหลากหลาย (เช่นให้เขามีภาษาสองภาษา หรือให้เขานับถือวัฒนธรรมของเขาได้) เพราะความแตกต่างที่เป็นฐานนั้นมันอาจจะสามารถถูกแปรเปลี่ยนให้เป็นพลังในการยอมรับซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับจิตใจและการปฏิบัติ (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2558)

กล่าวโดยสรุป ในทฤษฎีการเมืองสมัยใหม่นั้น เขาพยายามไปให้ไกลขึ้นกว่ายุคแรกๆ ที่บอกว่า ประชาธิปไตยจะกำหนดให้คนอยู่ด้วยกัน มาสู่ยุคที่เชื่อว่าต้องดูด้วยว่าประชาธิปไตยนั้นมีฐานคิดเรื่องความยุติธรรมอย่างไร (แต่พวกมากลากไปหรือคำนึงถึงคนอื่นด้วย) แล้วก็มีมาถึงว่า ความเป็นพลเมืองนั้นก็สำคัญเพราะมันไม่ใช่แค่เป็นบุคลากรในประชาธิปไตย และเป็นผู้ร่วมตัดสินใจในแง่ความยุติธรรม แต่เขาต้องมีอัตลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับจากกันและกันด้วย

เรื่องที่พูดถึงในวันนี้ไม่ได้บอกว่ารัฐบาลประชาธิปไตยทำได้สมบูรณ์ แต่เนื่องจากตอนนี้เราไม่ได้อยู่ในประชาธิปไตย สิ่งที่เราต้องมองหาร่องรอยว่าการเข้าสู่ประชาธิปไตยอีกครั้ง โดยที่มติดการมีส่วนร่วมถูกจำกัดนั้น เราคงต้องดูว่าคนที่มีความสามารถในการร่างกติกา และคนที่ออกคำสั่งในวันนี้มีความเข้าใจเรื่องความแตกต่าง และทำให้ความแตกต่างอยู่ร่วมกันได้ (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2558)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญของกระบวนการทางการเมืองและเป็นความจำเป็นสำหรับการเมืองทุกระบบ เนื่องจากรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการเสนอข้อเรียกร้องและการสนับสนุนจะเป็นสิ่งซึ่งแสดงออกถึงการดำรงอยู่ของระบบการเมืองหรือทำให้ระบบการเมืองอยู่ในสภาวะดุลยภาพได้ หากกระบวนการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยนั้นนับได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งเพราะจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐและตัวผู้บริหารหรือรัฐบาลได้ ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งแตกต่างไปจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศเผด็จการที่มักเป็นเพียงรูปแบบและเป็นไปเพื่อสนับสนุนระบบการเมืองหรือสอดคล้องกับเจตจำนงของผู้บริหารหรือรัฐบาลเป็นสำคัญ (อकिन รพีพัฒน์, 2527)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยและในระบอบการเมืองสมัยใหม่ การไม่ยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้อย่างมาก (กนกนุช นากสุวรรณ, 2547, น. 9)

การมีส่วนร่วม (participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีความจนเกิด ความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลเบื้องต้นแรก ของการที่มีคนมารวมกันใดควร จะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่มหรือใน นามกลุ่มนั้น กระทำผ่านองค์การ (organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

Erwin ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของ บุคคล แก้ไขปัญหาหารือกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ยุพาพร รูปงาม, 2545)

Maslow กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม (ยุพาพร รูปงาม, 2545)

Szentendre กล่าวถึงการแบ่ง กระบวนการการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (सानิตย์ บุญชู, 2527)

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง 18 ฉบับ ทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่งคือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดที่เรียกว่า อำนาจอธิปไตย แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนไทยจะมิได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสการเป็นประชาธิปไตยของโลกได้เข้าสู่ประเทศไทยก็ทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนควรมีสติ สติภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น นำมาสู่การปฏิรูประบบการเมืองไทยที่เห็นได้ชัดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับ อ็อกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า การเมินเฉย (Apathy) ฉะนั้น คำว่ามีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่

จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น โดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือ ขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ และสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ เช่น เจมส์ แอล เครยัน ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชนไว้ อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล (นฤดม ทิมประเสริฐ, 2554) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกๆ คน ได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

ปัทมา สุกกำปัง (2556) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและ

สิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

5.1 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังสามารถเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้น โครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจ

ของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

5.2 เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 3 ประการ คือ

1. การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
2. ความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ทุกคนที่เข้าร่วมต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน
3. ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง มีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ แต่หากกิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ก็จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

5.3 ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่ (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผน โครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนโดยวิธีการต่างๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใดๆ
2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผน โครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่างๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้นๆ เป็นต้น
3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่างๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น
4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อ

โต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้
อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกัน
ดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการ ไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดย
ประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะ
สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลง
ประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่าง
สมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติ
จะมีผลบังคับให้ รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
บัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้
คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้ รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (มาตรา 165)
(เรณูมาศ รักษาแก้ว , 2559)

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังมีบทบัญญัติ
หมวด 5 ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทาง
การเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้
อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบขององค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขา อาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมาย
จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการ ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน
รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้
สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
5. ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน
ได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

แนวโน้มของระบอบประชาธิปไตยซึ่งกำลังดำเนินไปในทุกวันนี้ การเพิ่มขึ้นของการให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของรัฐบาลกลายเป็นนิยามของประชาธิปไตย ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายหรือเป็นสิ่งที่ต้องกระทำก่อนการตัดสินใจของรัฐบาล รวมทั้ง ยังถือเป็นเงื่อนไขที่จะต้องจัดให้มีการพิจารณาให้ทุนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศของธนาคารโลกและธนาคารอื่นในภูมิภาค นอกจากภาครัฐแลบริษัทเอกชนจำนวนมากได้ดำเนินโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดย ถือเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเกี่ยวกับการหาที่ตั้งโครงการการจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อมหรือการเยียวยาแก้ไขแก่ผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อให้โครงการที่จะจัดทำขึ้นได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากประชาชนอย่างแท้จริง (เรณูมาศ รักษาแก้ว, 2559)

6. โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอคอด อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2482 ในที่ดินโคกรัมชื่อ “โลกกันเดติล” มีเนื้อที่ 1 ไร่ ตั้งอยู่ที่บ้านดงมัน ตำบลคอคอด อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2482

ต่อมาในปี พ.ศ.2485 อาคารเรียนทรุดโทรม จึงได้ย้ายมาอยู่ในที่ดินของนางโม ล้าเลิศ บริจาคให้โรงเรียน และในปี พ.ศ.2489 อาคารเรียนชำรุดมาก จึงได้ย้ายไปอยู่ที่วัดดงมันและได้จองที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียน จำนวนเนื้อที่ 58 ไร่ 3 งาน 84 ตารางวา ตามหนังสือสำคัญที่ ส.ค.1 เล่มที่ 12 หน้า 140 สารบบ 324 ขึ้นทะเบียนราชพัสดุ สร.429 (36973) ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านดงมัน ตำบลคอคอด อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

6.1 ทำเนียบผู้บริหาร

1. นายเปาว์	เพียรชอบ	พ.ศ. 2482-2483
2. นายเปียด	วสุวัชร	พ.ศ. 2483-2484
3. นายปิ่น	ศิสม	พ.ศ. 2485-2487
4. นายสุระ	สายกลิ่น	พ.ศ. 2487-2489
5. นายวิชัย	เพิ่มเพียร	พ.ศ 2489-2496
6. นายปิ่น	ศิสม	พ.ศ. 2496-2515
7. นายบูรพา	สุดแสนผม	พ.ศ. 2516-2531
8. นางเทียมจันทร์	ศิริมา	พ.ศ. 2532-2546
9. นายพิพัฒน์	ชานา	พ.ศ. 2546-2547

10. นายบุญเจริญ บุรณะ พ.ศ. 2547-2559

11. นายนวนวิธ ควรดี พ.ศ. 2559 ปัจจุบัน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านดงมัน นายนวนวิธ ควรดี ที่อยู่: หมู่ที่ 8 บ้านดงมัน ถนน เลียงเมือง ตำบลคอโค อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000 มีนักเรียนทั้งหมด 227 คน สอน ตั้งแต่อนุบาล จนถึงมัธยมต้น มีครูทั้งหมด 17 คน เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

6.2 วิสัยทัศน์ โรงเรียนบ้านดงมัน จัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีปัญญา มี สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ สืบสานวัฒนธรรมไทย ก้าวทันเทคโนโลยี เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6.3 พันธกิจ

1. จัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง
2. พัฒนาสุขภาพอนามัยของนักเรียนให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน
3. พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
4. บริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

6.4 กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.5 เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. นักเรียนรักศิลปวัฒนธรรมไทย
3. ครูและบุคลากรปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ
4. โรงเรียนน่าอยู่ คุณครูน่ารัก นักเรียนดี เก่ง กล้า ชุมชนร่วมพัฒนา

6.6 ปรัชญาของโรงเรียน (คำขวัญ)

คำขวัญ โรงเรียนบ้านดงมัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๑

"เรียนดี มีวินัย ใฝ่ความรู้ คู่คุณธรรม นำชุมชน ปณิธานในการทำงาน เด็กมีความรู้ บุคลากรมีความสุข"

6.7 เป้าหมาย

1. เด็กวัยเรียน ได้เข้าเรียนทุกคนและเรียนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในปีการศึกษา 2557
3. ครูและบุคลากรร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
4. ชุมชนทุกคนมีความพึงพอใจในสถานศึกษาของตนเอง

6.8 อัตลักษณ์ของสถานศึกษา สืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน "กันตรึม"

6.9 เอกลักษณ์ของสถานศึกษา บรรยากาศร่มรื่น สะอาด สวยงาม สีประจำโรงเรียน สีน้ำเงิน – สีเหลือง สัญลักษณ์และตัวย่อ ม.ค.ม. อักษรย่อของโรงเรียน ม.ค.ม. หมายถึง เมืองสุรินทร์ ดงมัน ตราสัญลักษณ์ของโรงเรียนบ้านดงมัน “รูปช่อและกลองกันตรึม มีรูปห่วงวงกลมสีอื่นเป็นฐาน” ซึ่งช่อและกลองกันตรึม หมายถึง หมู่บ้านวัฒนธรรม มีองค์กรหลักสี่องค์กรให้ความร่วมมือคือ บ้าน วัด องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการ คณะกรรมการสถานศึกษาฯ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2557 โรงเรียนบ้านดงมัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านดงมัน

6.10 เขตพื้นที่บริการโรงเรียนบ้านดงมัน

1. บ้านดงมัน หมู่ที่ 8 ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
2. บ้านสนายวด หมู่ที่ 5 ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
3. บ้านเฉลิมพระเกียรติ ม. 21 ต.นอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
4. บ้านกรอน หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 20 ตำบลเจียง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
5. บ้านอื่นๆ ใน ตำบลตระแสง เช่น บ้านสวายกอง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) แนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล (2) ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล จำนวน 15 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากพนักงานส่วนตำบลทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 66 คน

ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบล มีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชาย ควรมีสิทธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ แต่ก็ยังมีแนวคิดที่ว่าในระบอบประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบัน ไม่ควรจะมีการเมืองภาคประชาชน เช่นกลุ่มเสื้อเหลืองเสื้อแดง เข้ามาเกี่ยวข้อง ทหารควรจะมีระงับความวุ่นวายจากกลุ่มการเมืองภาคประชาชน

ดร.สาย ภาณุรัตน์ (อ้างในทิวากร แก้วมณี, 2553) ทำวิจัยทัศนคติของครูไทยที่มีต่อกิจกรรมการเมือง โดยเลือกครูจังหวัดกรุงเทพฯ ผลการศึกษาออกมาโดยสรุปว่า ครูที่มีการศึกษาที่ต่างกันมีความแตกต่างกันที่ความเห็นของเรื่องการมีส่วนร่วม การเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผลจากการชักจูงจากระบบราชการ และความสนใจส่วนตัว บทบาทของครูนั้นมีส่วนต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียน และการพูดทางการเมืองถูกมองว่าเป็นเรื่องผิดที่จะพูดเรื่องทางการเมืองให้กับนักเรียนรับทราบ

ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว และคณะ (อ้างในทิวากร แก้วมณี, 2553) ได้ทำวิจัย โดยทำการสำรวจงานที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า มี งาน เขียนใน รูปแบบต่างๆ ทั้งงานวิจัย หนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นจำนวน 390 รายการ เป็นภาษาไทย 324 และ เป็นภาษาต่างประเทศ 66 รายการ โดยผู้วิจัย พิจารณางานดังกล่าวเป็นงานทางวัฒนธรรมการเมือง จากคำสำคัญของงานนั้นๆ ที่สะท้อนความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการเมือง การค้นคว้าที่ ให้ความสำคัญกับประเด็น ตัวอย่าง ได้แก่ คำว่า ประชาธิปไตย ธรรมนูญการกระจายอำนาจ ทุนทางสังคม ความขัดแย้ง การเมือง ศาสนา ชาติพันธุ์ การมีส่วนร่วม สันติวิธีปฏิรูปราชการ ประชา นิยม ผู้ว่า ซีอีโอ สิทธิสตรี โลกาภิวัตน์ เป็นต้น

จากงานวิจัยสำรวจของฉันทนา และ คณะ จะได้ข้อมูลออกมาว่า มีการศึกษาเป็น จำนวนมากเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมือง แต่ผลของงานเขียน เหล่านั้น ก็ ยากที่จะ สร้างเป็นองค์ความรู้ที่เป็นระบบในการอธิบายสถานภาพโดยรวมของวัฒนธรรมการเมืองไทยว่า เป็นลักษณะใดตามกรอบแนวความคิดของ Almond & Verba อีกทั้งคำตอบที่เป็นระบบของการ เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการของวัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่ก็ยังเป็นประเด็นที่ยังเป็นปัญหาอยู่ ที่ ยังต้องรอทางการพิสูจน์ให้ เป็นระบบต่อไป

จรรยา หยุทอง (2557) ทำวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของท้องถิ่นภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทั้งหมด เป็นผลิตผลของ

ความรู้ ความคิดและความเชื่อทางการเมืองที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองซึ่งประกอบด้วยสถาบันหลักได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันสื่อสารมวลชน และสถาบันสรรพนาการบันเทิงคดีต่างๆเป็นแบบแผนของพฤติกรรมการดำรงชีวิตของกลุ่มชน ซึ่งสมาชิกเรียนรู้และถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วยการอบรม สั่งสอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม จนกลายเป็นค่านิยมและทัศนคติถ่ายทอดกันมา กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นแบบแผนของความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่างๆของระบบการเมืองหรือวิถีชีวิต วิถีความคิดและค่านิยมของสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง จะเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด หรือประเทศหนึ่งประเทศใดได้จะต้องศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติซึ่งแสดงออก ความรู้สึกต่อเพื่อนมนุษย์และเพื่อนร่วมชาติ ความสำนึกในความเป็นชาติและปฏิกิริยาทั้งทางอารมณ์และอื่นๆของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์หรือการกระทำใดๆต่อบุคคลนั้นๆ

พลเอก ดร. จารุภัทร เรืองสุวรรณ (อ้างในอุไรวรรณ ธนสถิต, 2549) บทความงานวิจัย วัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึง แบบแผนความเชื่อหรือพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆจนถึงกับมีคำว่า “ระบบการเมืองการปกครองจะเป็นเผด็จการไม่ได้ ถ้าหากประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและไม่มีเผด็จการที่โหดที่นำกลัวเท่ากับประชาชนเป็นเผด็จการ” โดยนัยดังกล่าว ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยโดยเฉพาะรูปแบบการเมือง การปกครอง แต่ขาดองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นประชาธิปไตย เห็นได้จากพฤติกรรมการทุจริตการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิ การขายเสียง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะไม่ปรากฏในนานาอารยประเทศประชาธิปไตย

โอภาส แยมศรี (2553) งานศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการศึกษาพบว่า (1) วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการสาธารณสุข 57 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมเป็นแบบไปร่ฟ้า คือมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมือง แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกกระบวนการและไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้สูงอายุได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเปิดรับสื่อและความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจไม่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05

ณัฐธิดา ทองแผ่น (2549) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมกลุ่มেলাทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 272 คน การเก็บข้อมูลทำโดย แบบสอบถามและนำข้อมูลไปทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า F-test และค่าสัมพัทธ์ประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ทั้งนี้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการอบรมกลุ่มেলাทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการอบรมกลุ่มেলাทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สรุป จากแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่น ความศรัทธา ต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในฐานะพลเมือง มีการใช้สิทธิของตนเอง เคารพในสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ความเป็นอิสระ มีความเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันและมีค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดและความเชื่อในลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไฟร์ฟ้า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ความเป็นพลเมืองก็มีความสำคัญเพราะไม่ใช่แค่เป็นบุคลากรในประชาธิปไตยและเป็นผู้ร่วมตัดสินใจในแง่ของความยุติธรรม แต่เขามีอัตลักษณ์ยอมรับในกันและกัน และความเข้าใจในความแตกต่างที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้

เกศินี แดปฐู (2553) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวไทยมุสลิมในเทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวไทยมุสลิม ในเทศบาลเมืองเบตง จังหวัด ยะลา ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมกลุ่มেলাทางการเมืองและความรู้เรื่องการปกครองในระบอบอิสลามกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา

ประชาธิปไตยของชาวไทยมุสลิมในเทศบาลเบตง จังหวัด ยะลา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ ชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเมืองเบตง จังหวัดยะลาจำนวน 386 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-test ค่า One-way ANOVA และค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

ผลการศึกษาพบว่า ชาวไทยมุสลิมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยที่จำแนก ความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนเพศ และอายุ ไม่ใช่ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับการอบรม กลุ่มกลางทางการเมืองและความรู้เรื่องการเมืองการปกครองในระบอบอิสลามมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวไทยมุสลิมในเทศบาลเบตง จังหวัดยะลา

อาทิตย์ ชูชัย (2556) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย การศึกษาครั้งนี้ 1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ที่มีเพศ วิทยาเขต ที่สังกัด คณะที่เรียน ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย และวิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วน ค่า จำนวน 40 ข้อ ไล่ค่าความ เชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมุติฐานใช้ T-test และ F –test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.5 วิทยาเขต 2 วิทยาเขตมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 คณะ ส่วนใหญ่เป็นคณะสังคมศาสตร์ คิด เป็นร้อยละ 42.9 ชั้นปีที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.7 2. นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยรวม รายด้านบวก อยู่ในระดับ ($X=4.07$) โดยรวมรายด้านลบ ($X=3.78$) โดยเรียกจากมากมาหาน้อย 3. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ตามลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ วิทยาเขต คณะที่เรียน ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน เพศ และชั้นปีที่ศึกษามีความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่

แตกต่างกัน แต่วิชาเขต และคณะที่เรียนต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

โดยสรุป นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยรวมของข้อคำถามด้านบวกอยู่ในระดับมาก ข้อคำถามด้านลบ อยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อสารสนเทศที่ได้นี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนเพื่อปรับปรุง และพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษา ค้นคว้า จากเอกสาร งานวิจัยวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง จากสื่ออินเทอร์เน็ต โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการสอบถามและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้แก่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน จำนวน 17 คน ที่สอนนักเรียนในโรงเรียนบ้านดงมัน เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์และบรรยาย แบบพรรณนาตามความเป็นจริง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษารุ่นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ คือการวิจัยเอกสารและแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลอย่างหนึ่งของนักสังคมศาสตร์เป็นการสนทนา ระหว่างนักวิจัยกับผู้ให้ข้อมูล (Information) เพื่อวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล

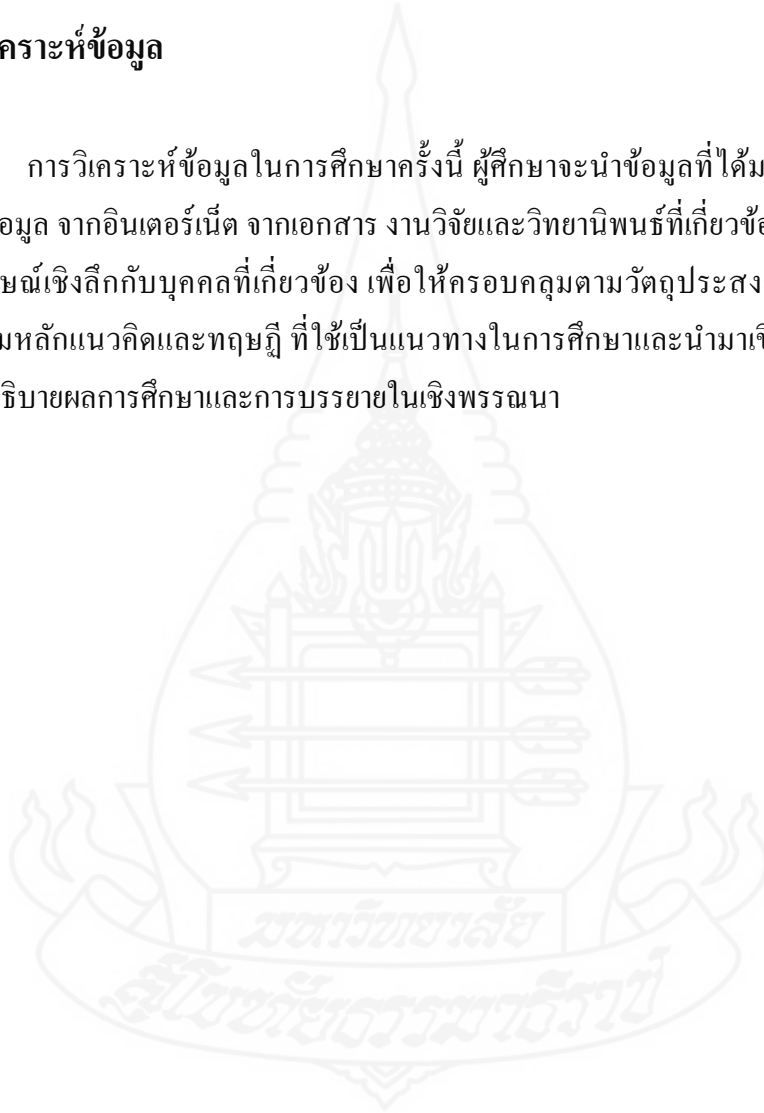
วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ที่นำมาใช้กันมากที่สุดในการวิจัยเชิงสำรวจคือรูปแบบการสัมภาษณ์หรือตารางการสัมภาษณ์ (Interview Schedule) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างโดยใช้รูปแบบ ที่ได้กำหนดหัวข้อไว้เรียบร้อยแล้ว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดทำหนังสือขออนุญาตเข้าไป สัมภาษณ์แล้วเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้มาจากศึกษา การเก็บ รวบรวมข้อมูล จากอินเทอร์เน็ต จากเอกสาร งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์จาก การสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำมา อธิบายตามหลักแนวคิดและทฤษฎี ที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและนำมาเขียนวิเคราะห์เนื้อหา พร้อมทั้งอธิบายผลการศึกษาและการบรรยายในเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทราบถึงแนวคิด วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันและความคิดเห็นต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน จำนวน 17 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ โดยกำหนดช่วงอายุ เป็น 4 กลุ่ม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 17 ราย เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำข้อมูลนั้นมาทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยการแบ่งประชากรออกเป็นพวก แล้วสุ่มตัวอย่างจากทุกพวกออกมาตามสัดส่วนมากน้อยของแต่ละพวกโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายในชั้นสุ่มจริง

ตาราง 4.1 แสดงการจำแนกการสุ่มตัวอย่างแยกตามอายุ เพศ การศึกษาและประเภทตำแหน่ง

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	4	23.52
หญิง	13	76.48
รวม	17	100.0

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.อายุ		
ต่ำกว่า 40 ปี	4	23.52
41-50 ปี	4	23.52
51-60 ปี	9	52.96
60 ปีขึ้นไป	0	0.0
รวม	17	100.0
3.ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	9	52.96
ปริญญาโท	8	47.04
รวม	17	100.0
4.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
10,001-15,000 บาท	1	5.88
20,001-25,000 บาท	2	11.77
25,001- 30,000 บาท	2	11.77
30,001 บาท ขึ้นไป	12	70.58
รวม	17	100.0
5. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	1	5.88
ครู	16	94.12
รวม	17	100.0

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ผลของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 76.48 และเป็นเพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.52

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.96 รองลงมามีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.52 และมีอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.52

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.96 รองลงมามีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.04

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.58 รองลงมามีรายได้อยู่ที่ 20,001-25,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 มีรายได้อยู่ที่ 25,001- 30,000 บาทจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 และมีรายได้อยู่ที่ 10,001-15,000 บาท จำนวน 1คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 94.12 รองลงมามีตำแหน่งเป็นผู้บริหารจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88

การวิเคราะห์ข้อมูลวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอคโค อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์ข้อมูล วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 4.2 วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอคโค อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย		
ของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอคโค อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. การมีจิตสำนึกและความศรัทธาใน ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	มาก	5
2. การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ	มาก	7
3. การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของ ตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น	มาก	3
4. จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และ สิทธิเสียงส่วนน้อย	มากที่สุด	1
5. จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค	มาก	2
6. จิตสำนึกในหลักความยุติธรรม	มาก	4
7. จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อ ความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง	มาก	8
8. จิตสำนึกในหลักนิติธรรม	มาก	6
รวม	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่ และสิทธิเสียงส่วนน้อย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน คือ จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น จิตสำนึกในหลักความยุติธรรม การมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จิตสำนึกในหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2. ประเด็นการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ (ตั้งแต่ วันอังคาร ที่ 14 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560)

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปที่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน โดยผ่านการส่งทางอินเทอร์เน็ตกับครูที่ผู้วิจัยเคยเรียนตอนประถมและได้รับอนุญาตให้เข้าทำการสัมภาษณ์ได้ตามวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 16.30 น. สถานที่ที่โรงเรียนบ้านดงมัน ได้ตามกำหนดและได้มีการเตรียมเครื่องอัดเสียง 2 เครื่องและโทรศัพท์ 2 เครื่องและเอกสารแบบสัมภาษณ์เข้าพบคุณครูตีมา สวัสดิ์โยธิน แล้วพูดคุยกับท่านแล้วพาไปพบผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงมัน นายนวิศ วรรดิ ท่านก็ให้การสนับสนุนอย่างดีโดยการพูดคุยแบบเป็นกันเองและอธิบายเบื้องานพอท่านเข้าใจก็เลยให้สัมภาษณ์แล้วท่านเขียนแสดงความคิดเห็นให้เรียบร้อยและอธิบายคุณครูท่านอื่นๆให้เข้าใจแล้วเดินไปยื่นเอกสารแบบสัมภาษณ์เองกับครูทุกๆท่านด้วยตัวเอง ในการทำงานครั้งนี้ดูเหมือนจะราบรื่นแต่ก็ยังเจอปัญหาการสื่อสารการไม่เข้าใจก็กลับไปสื่อสารใหม่เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีก็ได้ขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันและได้มอบของที่ระลึกในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

ก่อนอื่นต้องขออธิบายว่าทำไมถึงได้มาทำการค้นคว้าวิจัยที่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน เพราะก่อนหน้านั้นได้ทำการค้นคว้าอีกเรื่องหนึ่งแล้วพอถึงขั้นตอนของการสัมภาษณ์ได้ยื่นขออนุญาตสัมภาษณ์องค์กรนั้นกลับได้รับการปฏิเสธไม่อนุญาตให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาท่านได้แนะนำให้เปลี่ยนกลุ่มองค์กรในการทำการค้นคว้าใหม่ และทำการ

สัมภาษณ์กลุ่มใหม่ก่อนที่จะได้ทำเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันก็ได้มีการสอบถามก่อนว่าจะทำการค้นคว้าอิสระเรื่องนี้จะต้องมีการเข้าไปสัมภาษณ์คณะครูในโรงเรียนบ้านดงมันท่านจะว่าอย่างไรและได้รับคำตอบว่ายินดีต้อนรับให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ทำการสัมภาษณ์ได้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอนต่างๆ จนได้มาถึงขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 17 ฉบับ และมีการแสดงความคิดเห็นในแต่ละข้อ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต่อไป

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ออกเป็น 8 ด้านดังนี้

- 2.1 การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย
- 2.2 การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 2.3 การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของคนอื่น
- 2.4 การมีจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย
- 2.5 จิตสำนึกในหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึง เพศ ความรวยหรือจน
- 2.6 จิตสำนึกในหลักความยุติธรรมการเคารพกติกาในระบอบประชาธิปไตย
- 2.7 จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง
- 2.8 การมีจิตสำนึกในหลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับโดยมีรายละเอียดการสัมภาษณ์ตามประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและถือหลักเสียงข้างมากเป็นหลักการที่เหมาะสม โดยใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม

จากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม และจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

คณะครูส่วนใหญ่ (5 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 8 คน) แสดงความคิดเห็นว่า มีจิตสำนึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยเพราะเป็นระบอบที่ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ถือหลักเสียงข้างมากและเคารพเสียงส่วนน้อย มีความยุติธรรม อดทนอดกลั้นในความคิดต่าง และ หลักนิติธรรม

เพราะระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจึงทำให้คนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกและรักในการปกครองระบอบนี้ รักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในกรอบของกฎหมายบ้านเมือง คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี รักสงบ รัก

ความเป็นเสรีภาพและความยุติธรรม มีหลักของเหตุผลและความเสมอภาคเป็นการปกครองในระบอบที่ดีที่สุด ซึ่งมีอยู่ในขณะนี้ การอยู่ร่วมกันกับคนจำนวนมากจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของคนกลุ่มใหญ่การใช้เสียงข้างมากในการบริหารจัดการศึกษาและใช้มติในที่ประชุม

อยากให้คนไทยที่คิดอยากจะเป็นผู้นำด้านการเมืองได้ฟังตระหนักรว่า “หากเราไม่รู้ตัวเองว่าเกิดมาแล้วบนแผ่นดินไทยควรทำอะไรกับแผ่นดินเกิดก็ไม่ควรเป็นผู้นำด้านการเมือง” แต่หากมีจิตใจสำนึกของความเป็นคนไทย ว่าชีวิตเรานั้นมีบุญนักที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย ควรรักหวงแหนและสร้างไทยให้เจริญรุ่งเรืองร่มเย็นเป็นสุข โดยต้องยึดหลักธรรมครองจิตใจ คือควรยกย่องสถาบันชาติ จะทำอะไรต้องคิดถึงประเทศชาติอันดับแรก

สอง ศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวปฏิบัติเป็นหนทางแห่งความดีงามสงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่ประเสริฐสุดบนพื้นโลก ที่สามารถพิสูจน์ได้ไม่มีลัทธิลัทธิ

สาม สถาบันกษัตริย์อันเป็นสิ่งที่เกิดทูลไว้เหนือเกล้าเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผนึกกำลังความรักความศรัทธานำพาแต่ความร่มเย็นเป็นสุขต่อส่วนรวมของประเทศชาติบุคคลใดคิดสิ่งนี้ได้ ควรเป็นนักการเมืองของไทย เพราะคนไทยต้องการบุคคลเหล่านี้ดูแลประเทศชาติ ไม่ใช่คนคิดเห็นแก่ส่วนตนไม่รู้จักพอไม่รู้จักสิ้นสุดไม่รู้จักรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัยสุดท้ายเผาบ้านเผาเมืองวุ่นวายล่มจมกันหมด เห็นแก่พรรค พวกญาติพี่น้องที่ไม่บังควรและไม่ชอบต่อหลักนิติธรรม คุณธรรมมองเห็นแต่ความคิดของผู้อื่น แต่ไม่เคยมองดูตนเองคนประเภทนี้ได้ชื่อว่าเป็นคนหนักแผ่นดินไม่ควรเกิดและอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย

คณะกรรส่วนน้อย (3 คนจากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 8 คน) แสดงความคิดเห็นว่า ประชาธิปไตยในประเทศไทยไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีความน่าเชื่อถือ คนในชาติไม่มีความสำนึกในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คนไทยยังขาดความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากไม่มีความเชื่อมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

คนไทยยังเข้าใจความหมายของประชาธิปไตยน้อย เพราะดูจากระเบียบสังคมในอดีต – ปัจจุบัน ยังคงขาดความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวเองก่อนที่จะเห็นแก่ส่วนรวมเสมอ ละเมิดเสียงซึ่งเป็นมติ จึงทำให้เกิดความขัดแย้งไม่รู้จักจบสิ้น ในสังคมปัจจุบันการใช้สิทธิเสรีภาพความเสมอภาคและเสียงข้างมากในยุคนี้ค่อนข้างจะใช้สิทธิเสรีภาพเรื่องใช้สิทธิโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงของปัจจุบัน

ความถูกต้องของสังคมล่าช้าแต่สิทธิของคนเรามากเกินไปจนทำร้ายสิทธิของผู้อื่น ครอบงำโดยวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยยังมีการเลือกตั้ง โดยการซื้อเสียง ความ

เจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปได้ซ้ำ เราควรร่วมกันปลูกจิตสำนึกหาแนวทางแก้ไข
 ทั้งนี้เพื่อความเจริญของประเทศสืบไป

บางครั้งก็อยากพูดอะไรที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยแต่ก็มีข้อจำกัดตรงที่เป็น
 ข้าราชการ ซึ่งไม่สามารถพูดอะไรได้มาก ดังนั้นประชาธิปไตยจะไม่สามารถแบ่งบานได้เพราะว่า
 คุณจำกัดสิทธิของเขา ความเข้าใจประชาธิปไตยในการใช้รัฐธรรมนูญยังค่อนข้างน้อยเพราะคน
 ส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้คำว่ารัฐธรรมนูญ คืออะไรอย่างไรใช้อย่างไร แต่เข้าใจว่าทุกคนส่วนใหญ่ต้อง
 อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน เพราะส่วนใหญ่มีหน้าที่ความรับผิดชอบก็ทำตามหน้าที่เท่านั้น
 ในระบอบประชาธิปไตยมีการปลูกฝังมาตั้งแต่ครอบครัวเล็กๆจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจนมาถึง
 ระดับชาติ ดังนั้น จึงมีความเข้าใจกับประชาธิปไตยโดยการไปกาเครื่องหมาย X เลือกตั้งผู้ที่จะมา
 ทำหน้าที่แทนเรา ตราใบที่ไปกาเครื่องหมายถูก เมื่อนั้นผิดทันที

เพราะฉะนั้น ประชาธิปไตยนั้นจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นกฎหมายสูงสุด
 หรือเป็นกติกาที่กำหนดแนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้อำนาจปกครองประชาชนและมีหลักการจัด
 ระเบียบการปกครองแต่รัฐธรรมนูญก็ไม่ใช่เครื่องหมายแสดงความเป็นประชาธิปไตย เพราะ
 ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการก็มีรัฐธรรมนูญ

คนไทยยังขาดความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่องจากไม่
 มีความเชื่อมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยความถูกต้องของสังคมล่าช้าแต่สิทธิของ
 คนเรามากเกินไปจนทำร้ายสิทธิของผู้อื่น ตราใบที่วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยยังมี
 การเลือกตั้งโดยการซื้อเสียง ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศก็จะไปได้ซ้ำ เราควร
 ร่วมกันปลูกจิตสำนึกหาแนวทางแก้ไข ทั้งนี้เพื่อความเจริญของประเทศสืบไป บางครั้งก็อยากพูด
 อะไรที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยแต่ก็มีข้อจำกัดตรงที่เป็นข้าราชการ ซึ่งไม่สามารถพูดอะไรได้มาก
 ดังนั้นประชาธิปไตยจะไม่สามารถแบ่งบานได้เพราะว่าคุณจำกัดสิทธิของเขา ความเข้าใจ
 ประชาธิปไตยในการใช้รัฐธรรมนูญยังค่อนข้างน้อยเพราะคนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้คำว่ารัฐธรรมนูญ
 คืออะไรอย่างไรใช้อย่างไร แต่เข้าใจว่าทุกคนส่วนใหญ่ต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน
 เพราะส่วนใหญ่มีหน้าที่ความรับผิดชอบก็ทำตามหน้าที่เท่านั้น ในระบอบประชาธิปไตยมีการ
 ปลูกฝังมาตั้งแต่ครอบครัวเล็กๆจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจนมาถึงระดับชาติ ดังนั้น จึงมีความเข้าใจ
 กับประชาธิปไตยโดยการไปกาเครื่องหมาย X เลือกตั้งผู้ที่จะมาทำหน้าที่แทนเรา ตราใบที่ไปกา
 เครื่องหมายถูก เมื่อนั้นผิดทันที (คุณครูตติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์
 พ.ศ. 2560)

2.2 ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ

การให้ความสำคัญขั้นพื้นฐานทางด้านสิทธิเสรีภาพในระบบเสรีประชาธิปไตยเป็นการรับรองสิทธิเสรีชนหรือประชาชนทั่วไป

คณะครูส่วนน้อย (5 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 13 คน) แสดงความคิดเห็นว่า ประชาชนคนไทยโดยส่วนใหญ่รักความเป็นอิสระและสิทธิของตนเอง การมีจิตสำนึกเรื่องเสรีภาพจึงสูงมาก ทุกคนมีอิสระทำอะไรก็ได้ที่ไม่ผิดกฎหมายยึดหลักเสียงข้างมาก ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับบริการด้านการศึกษาและอื่นๆ เพื่อให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกิดการยอมรับและประนีประนอมกันอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีจิตสำนึกในสิทธิเสรีภาพตามขอบข่ายของบ้านเมือง

คณะครูส่วนใหญ่ (8 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 13 คน) แสดงความคิดเห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงสิทธิเสรีภาพแต่ประเทศไทยยังขาดความเสมอภาคอย่างแท้จริง ทุกคนคำนึงถึงแต่สิทธิของตนเองมากเกินไป การรับรู้ข่าวสารเป็นไปโดยลำบากในบางเรื่องการเมือง สิทธิในสิทธิไม่เกินร้อย เพราะรัฐบาลใช้เพียงบางส่วนไม่ใช้พื้นฐานมาเป็นรากฐานของบ้านเมือง ความมีสิทธิในการเลือกนั้นยอมรับว่ามี แต่มีเสรีนั้นยังไม่มีเสรีเท่าที่ควร เช่นยังได้สิ่งที่ต้องการ แต่จะถูกปฏิบัติจากผู้มีอำนาจชี้ขาดเสมอหรือไม่มีคนที่มีความเสรีก็เกินไปจนลืมนึกว่าสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นคนไทยจึงเหมือนแบ่งชนชั้นวรรณะเสมอ

คนไทยยังไม่ได้รับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารข้อเท็จจริงในทุกเรื่อง มีการขัดแย้งกันบ้าง บางคนไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นคือขัดแย้งตั้งแต่ยังไม่อ้าปากมีการเอาความคิดเห็นตัวเองเป็นใหญ่จิตสำนึกในเสรีภาพทุกวันนี้ทุกเพศทุกวัยรับทราบข่าวสารในเรื่องต่างๆผ่านสื่อหลากหลายจนแสดงความคิดเห็นตนเองออกมาจะถูกจะผิดไม่คิดและไม่คำนึงถึงว่าใครจะเดือดร้อนใครจะได้รับผลกระทบมากน้อย

ทุกคนมีความเป็นอิสระ มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นโดยไม่มองถึงผลกระทบที่จะตามมา จิตสำนึกของทุกคนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องการเข้าถึงข้อมูลในปัจจุบันกับการรับรู้ข่าวสารที่เป็นจริงไปใช้ในกลุ่มกลั่นกรองของคณะบางคณะ การแสดงความคิดเห็นบางครั้งอาจจะทำให้บุคคลนั้นๆได้รับความกระทบ การใช้สิทธิเสรีภาพ การรับการรักษาพยาบาลฯ โดยรัฐบาลเช่นการดำเนินการมาแล้วยังไม่ 100 %

เป็นหลักสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในเรื่องการให้ความสำคัญเป็นขั้นพื้นฐานทางด้านสิทธิเสรีภาพในระบบเสรีประชาธิปไตยเป็นการรับรองสิทธิของเสรีชนหรือ

ประชาชนทั่วไปเช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ ข่าวสาร เป็นต้น

จิตสำนึกในเสรีภาพทุกวันนี้ทุกเพศทุกวัยรับทราบข่าวสารในเรื่องต่างๆผ่านสื่อหลากหลายจนแสดงความคิดเห็นตนเองออกมาจะถูกจะผิดไม่คิดและไม่คำนึงถึงว่าใครจะเดือดร้อน ใครจะได้รับผลกระทบมากน้อย จิตสำนึกของทุกคนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เป็นหลักสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในเรื่องการให้ความสำคัญเป็นขั้นพื้นฐานทางด้านสิทธิเสรีภาพในระบบเสรีประชาธิปไตยเป็นการรับรองสิทธิของเสรีชนหรือ ประชาชนทั่วไปเช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ ข่าวสาร เป็นต้น (คุณครูติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ. ศ 2560)

2.3 การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

การมีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรมละต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

คณะครูส่วนใหญ่ (5 คนจากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 8 คน) แสดงความคิดเห็นว่า เป็นสิ่งสำคัญที่คนจะต้องตระหนักในการเคารพสิทธิของผู้อื่นเพราะทุกคนต้องการแบบเดียวกัน กับที่เราต้องการมีความเป็นส่วนตัวไม่ละเมิดกันทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันการต่อสู้ส่วนน้อยก็จะคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ การเคารพสิทธิของผู้อื่นเป็นไปได้ น้อย มักแต่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองจนไปกระทบสิทธิของผู้อื่น คนส่วนใหญ่รู้วิธีการรักษาสิทธิของตนเองแต่ไม่เคยตระหนักถึงสิทธิของผู้อื่นทำให้เกิดการแตกแยกในสังคม

ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรมเช่น ถ้าตนเองถูกกีดกันไม่ให้ลงคะแนนเสียงใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ก็จะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิของตนเองกลับมาซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของตนเองหรือประชาชน ดังนั้นการต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมถือเป็นหลักการของประชาธิปไตย แต่ในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองต้องเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วยและต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นด้วย หากเป็นการเอาแต่ได้เพื่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นเป็นการแสดงว่าผู้นั้นขาดจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยจะกลายเป็นเรื่องของการเห็นแก่ตัว สิทธิ คืออำนาจอันชอบธรรมหรือความสามารถที่จะกระทำการได้โดยชอบธรรม สิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับ โดยธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมาย เพราะฉะนั้นอำนาจอื่นแม้กระทั่งอำนาจของรัฐจะก้าวท้าวในสิทธิของบุคคลไม่ได้ ส่วนเสรีภาพนั้นหมายถึงความมีอิสระในการกระทำการใดๆได้ตามความปรารถนา แต่มีขอบเขตจำกัดว่า

การกระทำนั้นๆ ต้องไม่ละเมิดกฎหมายหรือสิทธิของบุคคลอื่น คนทุกคนมีเสรีภาพที่จะกระทำการใดๆ ที่ตนปรารถนาภายใต้แควดวงของกฎหมาย ถ้าสิทธิหรือเสรีภาพของเขาถูกก้าวท้าวโดยบุคคลนิติบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เขาสามารถที่จะร้องขอความยุติธรรมจากศาลได้ ในอดีตนั้นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมักถูกละเลยหรือได้ได้รับหลักประกันเพียงพอ ในบางประเทศสิทธิและเสรีภาพอาจมีการกล่าวอ้างถึงเฉพาะในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญเท่านั้น มิได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ซึ่งทำให้ศาลไม่มีอำนาจที่จะพิทักษ์ให้ได้ ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะยึดถือรัฐธรรมนูญ ที่ยึดหลักประชาธิปไตยจะไม่มีควมสมบูรณ์หากปราศจากบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน

คณะกรรส่วนน้อย (3 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 8 คน) แสดงความคิดเห็นว่า การเคารพสิทธิของผู้อื่นเป็นไปได้น้อย มักแต่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองจนไปกระทบสิทธิของผู้อื่น คนส่วนใหญ่รู้วิธีการรักษาสิทธิของตนเองแต่ไม่เคยตระหนักถึงสิทธิของผู้อื่นทำให้เกิดการแตกแยกในสังคม มีจิตใจพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังมีบางคนที่ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะกลัวผู้มีอิทธิพลเล่นงาน การต่อสู้เพื่อตนเองเป็นการต่อสู้ที่ถูกต้องบนพื้นฐานของความถูกต้อง จะก่อให้เกิดความถูกต้องในสังคม แต่ปัจจุบันเราละเมิดสิทธิของผู้อื่นกันอย่างหนักต้องรู้และทะลุทะลวงเรื่องของคนอื่นแบบสะใจอย่างพอจึงจะหยุด

การต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองจนละเลยผลประโยชน์ต่อส่วนรวม การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร่วมสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน คนไทยยังกลัวการผิดพลาดในการตัดสินใจเลือก ตามสิทธิที่ตนมีเพราะขาดความรู้ด้านประชาธิปไตยหรือรู้อย่างผิดๆ บางทีอยากต่อสู้ตามสิทธิลืมนึกถึงคุณธรรมและทำให้ผู้อื่นเกิดความไม่ชอบธรรมเพราะถูกละเมิดสิทธิของตนเองหรือขาดจิตสำนึกในการเคารพ (คุณครูตติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

2.4 ประเด็นจิตสำนึกเสียงส่วนใหญ่และเสียงส่วนน้อย

การตัดสินใจขัดแย้งและคลี่คลายข้อขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตยคือการออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อเสียงส่วนน้อยต้องเคารพฟังเสียงส่วนน้อยด้วย

คณะกรรส่วนใหญ่ (7 คนจากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 13 คน) แสดงความคิดเห็นว่า การยอมรับและเคารพในเสียงข้างมากหรือรับฟังความเห็นของคนอื่น คนไทยยังขาดความเข้มแข็งในการตัดสินใจจึงเกิดการงูใจได้ง่ายจากการที่ไปหวังดี หรือมีความเห็นแตกต่างเสียงข้างมากอาจเป็นส่วนที่คล้อยตามผู้นำที่ไม่ดี

บางครั้งเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงส่วนน้อยไม่จำเป็นนักเพราะ บางเรื่องเสียงส่วนใหญ่เกิดจากการได้มาอันไม่ชอบธรรม ทำให้บางเรื่องได้รับอคติ เพราะเสียงส่วนใหญ่ที่ได้กับ

จิตสำนึกและความรู้สึกที่ควรจะเป็น การซื้อเสียงยังเป็นปัญหาในการออกเสียงลงคะแนนของประเทศไทยทุกครั้ง เสียงส่วนใหญ่ไม่มีสิทธิถ้าหากไม่มีอิทธิพลเกื้อหนุน

เสียงส่วนใหญ่ที่เป็นเอกฉันท์โดยมากมักจะเป็นเสียงที่เกิดจากการช่วยเหลือของพรรคพวกพ้องหรือตกลงกันให้สิ่งที่มีประโยชน์ร่วมกัน เสียงส่วนน้อยที่แพ้ อาจมีความคิดดี สร้างสรรค์และถูกต้อง หากแต่มีเสียงน้อยก็มีแพ้เพราะนั่นหมายถึง สังคมไทยยังเป็นระบบอุปถัมภ์ อยู่อย่างนี้เสมอ จึงพัฒนาประเทศได้ล่าช้า ขอมรับในเสียงส่วนใหญ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ขอมรับในเสียงข้างมาก

คณะกรรส่วนน้อย (6 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 13 คน) แสดงความคิดเห็นว่า การเป็นประชาธิปไตยเพียงกฎ ระเบียบ แต่แนวทางปฏิบัติเสียงข้างมากมักจะมาด้วยการซื้อเสียง ขาดความน่าเชื่อถือและในความเป็นจริงเสียงส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยเคารพเสียงส่วนน้อย การตัดสินใจขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตยยังใช้ไม่ได้ผลต่อคนไทย เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย การใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ได้ในบางครั้งไม่ค่อยรับฟังเสียงส่วนน้อยเท่าไร

เสียงส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่เสียงจริงที่มาจากความคิดของตัวเองเป็นการพวกมากลากไปเกรงใจในคนๆนั้นเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก เป็นเรื่องยากในการปฏิบัติ เพราะไม่มีใครได้ทุกอย่างที่ต้องการ เมื่ออยู่ร่วมกันก็มีคน ได้ยอมมีคนที่ต้องเสีย การเลือกตั้งที่ได้มาซึ่งคะแนนเสียงส่วนใหญ่แล้วล้วนมาจากการซื้อเสียง ขอมรับในเสียงข้างมาก

จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อยนั้นหลักการตัดสินใจขัดแย้งในระบอบ ประชาธิปไตย คือการออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจแต่การใช้เสียงส่วนใหญ่ไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย ต้องการพ่ต่อเสียงส่วนน้อยในขณะเดียวกันเสียงส่วนใหญ่จะมาลงคะแนนเพื่อไปจำกัดสิทธิของเสียงส่วนน้อยไม่ได้

เสียงส่วนใหญ่ที่เป็นเอกฉันท์โดยมากมักจะเป็นเสียงที่เกิดจากการช่วยเหลือของพรรคพวกพ้องหรือตกลงกันให้สิ่งที่มีประโยชน์ร่วมกัน เสียงส่วนน้อยที่แพ้ อาจมีความคิดดี สร้างสรรค์และถูกต้อง หากแต่มีเสียงน้อยก็มีแพ้เพราะนั่นหมายถึง สังคมไทยยังเป็นระบบอุปถัมภ์ อยู่อย่างนี้เสมอ จึงพัฒนาประเทศได้ล่าช้า (คุณครูติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

2.5 ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค

ความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงเพศ ความรวย ความจน หรือการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคม และหลักความเสมอภาคในทางการเมือง

คณะครูส่วนใหญ่ (7 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 12 คน) แสดงความคิดเห็นว่า เมื่ออดีตคนไทยรักสามัคคีเพราะมีกษัตริย์ปกครองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ในปัจจุบันยึดฐานะทางวัตถุมาก ยากดีมีเงินจึงทำให้อำนาจฐานะตนเป็นที่ตั้งความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกันจึงดูแล้วยังถูกกลั่นแกล้งกันเสมอ ระหว่างคนรวยกับคนจนเพราะโดยมากคนรวยจะมีอำนาจและข่มคนจนเสมอ ยิ่งทางการเมืองคนจนไม่มีความเสมอภาคกับคนรวยด้านต่างๆ แน่นนอน

ความเสมอภาคเป็นสิ่งที่โหยหาถ้าเราคิดถึงคำว่าภราดรภาพกันอยู่เสมอ ความเสมอภาคจะไม่มีเพราะสังคมของเราอยู่ด้วยกัน ด้วยความเคารพผู้ที่มีฐานะทางสังคม ที่พึ่งน้อง น้องพึ่งพี่ มีความเมตตาเป็นพื้นฐานความเสมอภาคจึงทำให้กฎหมายใช้ได้กับทุกคนให้แต่พึ่งกันและกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาคในการดำเนินชีวิต ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าๆ กัน ในสังคมไทยยังมีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่างระดับชั้น ปฏิบัติกับทุกคนเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ

คณะครูส่วนน้อย (5 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 12 คน) แสดงความคิดเห็นว่า สังคมไทยยังไม่สามารถตัดระบบอุปถัมภ์ได้ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนจนกับคนรวย ที่ได้รับการปฏิบัติในทุกๆ ด้านไม่เท่าเทียมกัน ควรปฏิบัติกับทุกคนเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ สังคมไทยมักให้ความสำคัญต่อผู้มีอิทธิพล ผู้มีฐานะและปฏิบัติต่อบุคคลที่สูงกว่าในทางที่แตกต่างกับผู้ยากจนกว่า แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีความเห็นอกเห็นใจกับผู้ที่ด้อยกว่าอยู่บ้าง ไม่มีการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกันในสังคมไทยคนรวยได้รับการใส่ใจมากแม้จะเป็นคนชั่ว

ในความเป็นจริงทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน แต่บังคับไม่ได้กับทุกคน (โดยเฉพาะในยุครัฐบาล คสช. ที่มีอำนาจ ม.44 อยู่ในมือ) คนไทยส่วนใหญ่อาจมีการยอมรับทั้งเรื่องเพศ ความรวย ความจนแต่ยังมีบุคคลบางกลุ่มที่ยังไม่เห็นด้วย

ความเสมอภาคต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ในระบอบประชาธิปไตยนั้น คนทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติด้วยกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน หมายความว่า บุคคลจะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน เมื่อกระทำผิดจะต้องใช้กฎหมายเดียวกัน การลงโทษอย่างเดียวกัน และถ้าได้รับเหตุอันควรปราณีก็ควรได้รับเช่นเดียวกัน ความเสมอภาคในโอกาสสังคมประชาธิปไตยต้องเป็นสังคมที่เปิดโอกาสให้แก่คนทุกคนในสังคมโดยทัดเทียมกันคนทุกคนต้องได้รับโอกาสที่จะใช้ความสามารถของเขาในการศึกษาหรือประกอบธุรกิจการงาน โอกาสที่จะแสวงหาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของการดำรงชีพหรือการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเขาเอง

จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค คือหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ชาย และหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคน ในสังคมและหลักความเสมอภาคในทางการเมือง คือ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ประชาชนหนึ่งคนก็มีหนึ่งเสียงเท่ากันทั้งสองประการต้องมีอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากไม่มีหลักการนี้จะทำให้ประชาชนบางคนกลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือประชาชนคนอื่นทั้งในทางกฎหมาย และในทางการเมือง

ความเสมอภาคเป็นสิ่งที่โหยหาถ้าเราคิดถึงคำว่าภราดรภาพกันอยู่เสมอ ความเสมอภาคจะไม่มีเพราะสังคมของเราอยู่ด้วยกัน ด้วยความเคารพผู้ที่มีฐานะทางสังคม ที่ฟังน้อง น้องฟังพี่ มีความเมตตาเป็นพื้นฐานความเสมอภาคจึงทำให้กฎหมายใช้ได้กับทุกคนให้แต่ฟังกันและกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน (คุณครูตติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

2.6 ประเด็นจิตสำนึกในหลักความยุติธรรม

การเคารพกติกาในระบอบประชาธิปไตยต้องมีหัวใจเป็นนักกีฬา เพราะบรรดาข้อขัดแย้งต่างๆ ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือตัดสินเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

คณะครูส่วนใหญ่ (9 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 12 คน) แสดงความคิดเห็นว่า การใช้ความยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการตัดสินความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ในสังคมประเทศไทยได้ กติกาเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความยุติธรรมเท่านั้นแต่ในทางปฏิบัติยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรใช้หลักความยุติธรรมในการตัดสิน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมีอยู่บ้าง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้ด้วยความยุติธรรม และการเคารพกฎหมายบ้านเมือง ไม่แบ่งแยกชั้นวรรณะในการอยู่ร่วมกัน

คณะครูส่วนน้อย (2 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 11 คน) แสดงความคิดเห็นว่า เดียวนี้ความยุติธรรมอยู่แห่งใด แม้แต่ในกระทรวงยุติธรรมเองก็ยังไม่ยุติธรรม ไม่เคารพกฎกติกา มันจึงเกิดการขัดแย้งในทางการเมืองไม่มีที่สิ้นสุด เพราะทุกคนก็อ้างว่าตนถูกและไม่ยอมรับอีกฝ่ายเกรงว่าตนแพ้ จึงหาความเป็นหัวใจนักกีฬาในการเมืองไทยยากมาก คือการเมืองไทยไม่รู้จักคำว่า รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยนี้แหละคือหัวใจของการเคารพซึ่งกันและกันเป็นบ่อเกิดของความสงบสุขร่มเย็นของประเทศชาติบ้านเมือง

จิตสำนึกในหลักความยุติธรรม การเคารพกฎกติกา ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต้องมีหัวใจเป็นนักกีฬา เพราะบรรดาข้อขัดแย้งต่างๆ ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือตัดสินให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน และการดำเนินการ

ต่างๆต้องปราศจากอคติ หรือเห็นแก่ผลประโยชน์ หากประชาชนในสังคมประชาธิปไตยไม่เคารพกติกาเสียแล้ว การจะยุติปัญหาต่างๆก็ไม่สามารถจะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

การใช้ความยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการตัดสินความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ในสังคมประเทศไทยได้แม้แต่ในกระทรวงยุติธรรมเองก็ยังไม่ยุติธรรม ไม่เคารพกฎกติกา มันจึงเกิดการขัดแย้งในทางการเมืองไม่มีที่สิ้นสุด เพราะทุกคนก็อ้างว่าตนถูกและไม่ยอมรับอีกฝ่ายเกรงว่าตนแพ้ จึงหาความเป็นหัวใจนักกีฬาในการเมืองไทยยากมาก คือการเมืองไทยไม่รู้จักคำว่า รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยนี้แหละคือหัวใจของการเคารพซึ่งกันและกันและเป็นบ่อเกิดของความสงบสุขร่มเย็นของประเทศชาติบ้านเมือง (คุณครูติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

2.7 ประเด็นจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง

ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่างๆแม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้นตราบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมายและทำให้ใครเดือดร้อน

ครุครูส่วนใหญ่ (7 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 12 คน) แสดงความคิดเห็นว่า มีความอดทนอดกลั้นรับฟังความคิดเห็นให้เกียรติซึ่งกันและกับพฤติกรรมเหล่านี้มาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวให้พื้นฐานในการเลี้ยงดูด้วยการให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นและพูดคุยแนะนำในทางที่ผิดที่ถูกก็จะทำให้มีความอดทนอดกลั้นมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

มีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างเป็นสิ่งสำคัญมากในการยอมรับความคิดเห็นผู้อื่นแม้ไม่เหมือนกันกับความคิดของเราก็ต้องรับฟังเหตุผลผู้อื่นด้วยเช่นกัน การจัดพื้นที่ให้มีการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆฝ่ายมีเสรีภาพในการแสดงออกการแสดงความคิดเห็นแต่ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย

คณะครูส่วนน้อย (5 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 12 คน) แสดงความคิดเห็นว่า การเสนอความคิดเห็นในปัจจุบันถูกกีดกันจากรัฐบาลเป็นส่วนมาก การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน การเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างจาก ก็จะพบกับการใช้กฎหมายกับคนนั้นๆ ที่แสดงความคิดเห็นต่าง คนไทยไม่มีความอดทนชอบแสดงความคิดเห็น แต่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

นักการเมืองปัจจุบันขาดธรรมข้อนี้มากเช่นควบคุมอารมณ์ไม่ได้เมื่อถูกอีกฝ่ายพูดถูกตามที่ตนเป็นต่อว่ากันกระทบกันอย่างรุนแรง ทั้งทางความคิด พฤติกรรมไม่ยอมรับกัน ไม่เปิดใจ

ยอมรับแล้วปรองดองกัน โดยมากแล้วส่วนใหญ่กลัวว่าตนถูกดูถูกซึ่งศักดิ์ศรี จึงยอมลดศักดิ์ศรีไม่เป็น ลงไม่เป็นตัวกูของกูศักดิ์ศรีกู ผู้อื่นมาเหยียบไม่ได้เสียศักดิ์ศรีเป็นต้น

คนส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยกับคนที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากความคิดตนเอง มีเสรีภาพในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นภายใต้กรอบของกฎหมาย มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นแบบไม่ผิดกฎหมายก็เกินไปแบบปกติไม่มากไม่น้อย

จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่างๆแม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังความคิดเห็นต่างนั้น ตราบใดที่ผู้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายผู้นั้นอาจจะพูดสำเนียงแตกต่างกัน หรือรูปลักษณะภายนอกต่างกัน แต่ก็ยังเป็นเสรีภาพอันชอบธรรมของบุคคลคนนั้นตราบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมายและทำให้ใครเดือดร้อน

ความอดทน คือ การมีจิตใจหนักแน่น เยือกเย็น ไม่หุนหันพลันแล่น สามารถควบคุมอารมณ์ และ พฤติกรรม ให้เป็นปกติเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งที่เป็นปัญหาหรือสิ่งที่ไม่พอใจด้วย การฝึก กาย วาจา และใจให้สามารถควบคุมความประพฤติของตนเองให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม เพื่อให้การปฏิบัติงานและ การอยู่ร่วมกันของกลุ่ม ในสังคมไปด้วยความเรียบร้อยกับผู้ที่คิดต่างได้

พฤติกรรมเหล่านี้มาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวให้พื้นฐานในการเลี้ยงดูด้วยการให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นและพูดคุยนะนำในทางที่ผิดที่ถูกก็จะทำให้มีความอดทนอดกลั้นมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาทางการเมืองปัจจุบันขาดธรรมชื่อนี้มากเช่นควบคุมอารมณ์ไม่ได้เมื่อถูกอีกฝ่ายพูดดูถูกตามที่ตนเป็นต่อว่ากันกระทบกันอย่างรุนแรง ทั้งทางความคิด พฤติกรรมไม่ยอมรับกัน ไม่เปิดใจยอมรับแล้วปรองดองกัน โดยมากแล้วส่วนใหญ่กลัวว่าตนถูกดูถูกซึ่งศักดิ์ศรี จึงยอมลดศักดิ์ศรีไม่เป็น ลงไม่เป็นตัวกูของกูศักดิ์ศรีกู ผู้อื่นมาเหยียบไม่ได้เสียศักดิ์ศรีเป็นต้น (คุณครูติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

2.8 ประเด็นจิตสำนึกในหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมายเรียกว่าการปกครองต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายเท่านั้น

คณะครูส่วนใหญ่ (6 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 8 คน) แสดงความคิดเห็นว่า ตัวกฎหมายเกิดขึ้นเพราะคนสร้างกฎหมายขึ้นมาจึงควรสร้างกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของสังคม หลักกฎหมายขาดคุณธรรมอย่างแท้จริง มีการใช้หลักนิติธรรมได้บ้าง

แต่ไม่ทุกครั้งและมีการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการปลูกฝังนักเรียนของตนเพื่อความสงบสุขของสังคมนี้ต่อไป

กฎหมายไว้เพื่อปฏิบัติแต่เมื่อการปฏิบัติตามกฎหมายไม่ได้ตั้งใจตัวเองก็มักจะแหกกฎนั้นๆ อย่างกรณีของชวานาที่จะต้องใช้หลักนิติธรรมเพราะหลายคนเป็นชวานาปลอมจึงมีการแหกหลักกฎหมายอยู่เสมอ การควบคุมตรวจสอบผลของความเป็นธรรม กฎหมายไทยยังคงมีช่องโหว่ให้เห็นอยู่เสมอมีความเป็นธรรมตามกระบวนการของกฎหมาย

กฎหมายแต่ละมาตราออกมาสวดยหรืแต่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นส่วนใหญ่ ข่าวดสารที่ออกสู่สังคมค่อนข้างบิดเบือน ความเป็นจริงถ้าผู้มีอำนาจผู้ใช้กฎหมายมีจิตสำนึกในความถูกต้องและเป็นธรรมบ้านเมืองก็จะสงบสุข ไม่วุ่นวาย เคารพต่อเสรีภาพ เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง

คณะครูส่วนน้อย (2 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ข้อนี้ 8 คน) แสดงความคิดเห็นว่า คนไทยขาดหลักความรู้ทางนิติธรรมซึ่งนำมา ซึ่งความถูกต้องและความเจริญยอมรับซึ่งกันและกันกับมีความปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ยึดหลักเกณฑ์เดียวกัน อยากมีสำนึกที่ดี คิดดี ทำดี เพื่อส่วนรวมของประเทศชาติบ้านเมืองประชาชนที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การปกครองเป็นไปตามหลักกฎหมายความถูกต้องจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบ ความชอบธรรมต่างๆต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย

รัฐควรจัดสรรหนังสือเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่างๆและรัฐธรรมนูญให้บุคคลทางการศึกษามีไว้เพื่อศึกษาบ้าง เพราะบุคคลยังไม่ค่อยเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร เหตุผลที่ให้ข้อมูลเพราะเพื่อการศึกษา

จิตสำนึกในหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมายเรียกว่าการปกครองต้องเป็นไปตามหลักของกฎหมายเท่านั้นซึ่งตรงข้ามกับการปกครองโดยคณะบุคคล

กฎหมายแต่ละมาตราออกมาสวดยหรืแต่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นส่วนใหญ่ ข่าวดสารที่ออกสู่สังคมค่อนข้างบิดเบือน ความเป็นจริงถ้าผู้มีอำนาจผู้ใช้กฎหมายมีจิตสำนึกในความถูกต้องและเป็นธรรมบ้านเมืองก็จะสงบสุข ไม่วุ่นวาย เคารพต่อเสรีภาพ เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง (คุณครูติมา สวัสดิ์โยธิน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560)

สรุป

1. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองประชาธิปไตย พบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและถือหลักเสียงข้างมากเป็น

หลักการที่เหมาะสมโดยใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันเพื่อความ สงบสุขของสังคมมีหลักของเหตุผลและความเสมอภาคเป็นการปกครองในระบอบที่ดีที่สุด เพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด ซึ่งมีอยู่ในขณะนี้ เพราะการอยู่ร่วมกันกับคนจำนวนมากจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของคนกลุ่มใหญ่และเคารพความคิดเห็นของคนกลุ่มน้อยด้วย

2. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พบว่า โดยส่วนใหญ่รักความเป็นอิสระมีเสรีภาพสูงและมีสิทธิเท่าเทียมกันรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. การสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด พบว่า ควรใช้หลักความยุติธรรมในการตัดสิน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้ด้วยความยุติธรรม

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง พบว่า ต้องยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

5. การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น พบว่า เป็นสิ่งสำคัญที่คนจะต้องตระหนักในการเคารพสิทธิของผู้อื่นเพราะทุกคนต้องการแบบเดียวกัน กับที่เราต้องการมีความเป็นส่วนตัวไม่ละเมิดกัน

6. การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายในองค์กร พบว่า ความเสมอภาคเป็นสิ่งที่โหยหาถ้าเราคิดถึงคำว่าภราดรภาพกันอยู่เสมอ ความเสมอภาคจะไม่มีเพราะสังคมของเราอยู่ด้วยกันด้วยความเคารพผู้ที่มีฐานะทางสังคม ฟังบ้าง ฟังบ้าง ฟังบ้าง มีความเมตตาเป็นพื้นฐานความเสมอภาคจึงทำให้กฎหมายใช้ได้กับทุกคนให้แต่ฟังกันและกันให้เกียรติซึ่งกันและกัน

7. การยึดหลักเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย พบว่า การยึดหลักเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อยเป็นสิ่งสำคัญมากในการยอมรับความคิดเห็นผู้อื่นแม้ไม่เหมือนกันกับความคิดของเราก็ต้องรับฟังเหตุผลผู้อื่นด้วยเช่นกัน

8. การมีจิตสำนึกในหลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย พบว่า คนไทยขาดหลักความรู้ทางนิติธรรมซึ่งนำมา ซึ่งความถูกต้องและความเจริญยอมรับซึ่งกันและกันกับมีความปรองดอง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ยึดหลักเกณฑ์เดียวกัน อยากมีสำนึกดี คิดดี ทำดี เพื่อส่วนรวมของประเทศชาติบ้านเมืองประชาชนที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่น ความศรัทธา ต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีสำนึกแห่งการรักษากฎหมายและกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในฐานะพลเมือง มีการใช้สิทธิของตนเอง เคารพในสิทธิและเสรีภาพของคน

อื่น มีความเป็นอิสระ มีความเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันและมีค่านิยม ความรู้สึกรักใคร่และความเชื่อในลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

3. ข้อเสนอแนะ

อนึ่งคณะครูได้เสนอแนะความเห็นในประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจเพิ่มเติมดังนี้

การเข้าถึงข้อมูลในปัจจุบันกับการรับรู้ข่าวสารที่เป็นจริงไปใช้ในกลุ่มกลั่นกรองของคณะบางคณะ การแสดงความคิดเห็นบางครั้งอาจทำให้บุคคลนั้นๆ ได้รับผลกระทบ การใช้สิทธิเสรีภาพ การรับการรักษาพยาบาล โดยรัฐบาลเช่นการดำเนินการมาแล้วยังไม่ 100%

ตราบโคที่วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยยังมีการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียง ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปได้ช้า เราควรร่วมกันปลูกจิตสำนึกหาแนวทางแก้ไขทั้งนี้เพื่อความเจริญของประเทศสืบไป

รัฐควรจัดสรรหนังสือเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่างๆและรัฐธรรมนูญให้บุคคลทางการศึกษามีไว้เพื่อศึกษาบ้าง เพราะบุคคลยังไม่ค่อยเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร

เหตุผลที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เพราะเพื่อการศึกษา

อยากให้คนไทยที่คิดอยากจะเป็นผู้นำด้านการเมืองได้ฟังตระหนักรว่า “หากเราไม่รู้ตัวเองว่าเกิดมาแล้วบนแผ่นดินไทยควรทำอะไรกับแผ่นดินเกิดก็ไม่ควรเป็นผู้นำด้านการเมือง” แต่หากมีจิตใจสำนึกของความเป็นคนไทย ว่าชีวิตเรานั้นมีบุญนักที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย ควรรักหวงแหนและสร้างไทยให้เจริญรุ่งเรืองร่มเย็นเป็นสุข โดยต้องยึดหลักธรรมครองจิตใจ คือควรยกย่องสถาบันชาติ จะทำอะไรต้องคิดถึงประเทศชาติอันดับแรก สองศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวปฏิบัติเป็นหนทางแห่งความดีงามสงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่ประเสริฐสุดบนพื้นโลก ที่สามารถพิสูจน์ได้ไม่มีสิ่งเลวร้าย สามสถาบันกษัตริย์อันเป็นสิ่งที่เทิดทูนไว้เหนือเกล้าเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผนึกกำลังความรักความศรัทธานำพาแต่ความร่มเย็นเป็นสุขต่อส่วนรวมของประเทศชาติบุคคลใดคิดสิ่งนี้ได้ ควรเป็นนักการเมืองของไทย เพราะคนไทยต้องการบุคคลเหล่านี้ดูแลประเทศชาติ ไม่ใช่คนคิดเห็นแก่ส่วนตน ไม่รู้จักพอไม่รู้จักสิ้นสุด ไม่รู้จักรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยสุดท้ายเผาบ้านเผาเมืองวุ่นวายล่มจมกันหมด เห็นแก่พรรค พวกญาติพี่น้องที่ไม่บังควรและไม่ชอบต่อหลักนิติธรรม คุณธรรมมองเห็นแต่ความผิดของผู้อื่น แต่ไม่เคยมองดูตนเอง คนประเภทนี้ได้ชื่อว่าเป็นคนหนักแผ่นดินไม่ควรเกิดและอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย

กฎหมายแต่ละมาตราออกมาสวยหรูแต่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นส่วนใหญ่ ข่าวสารที่ออกสู่สังคมค่อนข้างบิดเบือน ความเป็นจริงถ้าผู้มี

อำนาจผู้ใช้กฎหมายมีจิตสำนึกในความถูกต้องและเป็นธรรมบ้านเมืองก็จะสงบสุข ไม่วุ่นวาย เคารพต่อเสรีภาพ เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง ความเข้าใจประชาธิปไตยในการใช้รัฐธรรมนูญยังค่อนข้างน้อยเพราะคนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้คำว่ารัฐธรรมนูญ คืออะไรอย่างไรใช้อย่างไร แต่เข้าใจว่าทุกคนส่วนใหญ่ต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน เพราะส่วนใหญ่มีหน้าที่ความรับผิดชอบก็ทำตามหน้าที่เท่านั้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทราบถึงแนวคิด วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันและความคิดเห็นต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

1.1.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ประชากรการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้มีกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้แก่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน จำนวน 17 คนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้โดยกำหนดช่วงเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้กลุ่มทั้งหมด จำนวน 17 ราย

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นคำถามแบบปลายเปิดและแบบปลายปิดโดยมีการกำหนดคำตอบล่วงหน้าการให้เลือกตอบมากหรือน้อย และให้ความเป็นอิสระแก่ผู้สัมภาษณ์ในการแสดงความคิดเห็นต่อคำตอบแรกที่เลือกนั้นและคำตอบในส่วนที่สองก็ให้แสดงความคิดเห็นเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเช่นเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์จาก หนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัยเพื่อเป็น แนวทางในการสร้างเครื่องมือ สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ผลการศึกษาค้นคว้า เป็นกรอบในการ จัดทำ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา ความถูกต้อง ถ้อยคำ ภาษาและความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้องของ เนื้อหา

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยนำข้อมูลเชิงบรรยาย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆจากการสัมภาษณ์มารวบรวมและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ชัดเจนสมบูรณ์สอดคล้องกับกรอบ แนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลสรุป ในลักษณะบรรยายความเชิง พรรณา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญต่างๆที่ส่งผลถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน

การวิเคราะห์ผลของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 76.48 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.96 มี การศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.96 มีรายได้อยู่ที่ 30,001 บาท ขึ้น ไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.58 และมีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 94.12

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอ โค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัฒนธรรม การเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัด สุรินทร์ อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียง ส่วนน้อย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน คือ จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอ ภาค การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น จิตสำนึกในหลัก ความยุติธรรม การมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด จิตสำนึกในหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด และจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน การศึกษา ระดับปริญญาตรี รายได้อยู่ที่ 30,001 บาท ขึ้นไป

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย รองลงมาคือ จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น จิตสำนึกในหลักความยุติธรรม การมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จิตสำนึกในหลักนิติธรรม การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ระดับมาก จากผลการวิจัยย่อมแสดงให้เห็นว่าคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์มีความรู้สึกรู้จักคิด ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจในหลายๆ ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์สำคัญๆ ทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมา ตั้งแต่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันที่มีกระแสของการปฏิรูปทางการเมืองจนทำให้ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) แนวความคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล (2) ความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานส่วนตำบล จำนวน 15 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากพนักงานส่วนตำบลทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 66 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบลมีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อน

มนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ (2) พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่ว่าหญิงหรือชาย ควรมีสิทธิในทางการเมืองสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อผู้บริหารประเทศ แต่ก็ยังมีแนวคิดที่ว่าในระบอบประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบัน ไม่ควรจะมีการเมืองภาคประชาชน เช่นกลุ่มเสื้อเหลืองเสื้อแดง เข้ามาเกี่ยวข้อง ทหารควรจะมาระงับความวุ่นวายจากกลุ่มการเมืองภาคประชาชน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรมีการส่งเสริมให้มีจิตสำนึกในการให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกและการอบรมกลุ่มอาสาสมัครทางวัฒนธรรมทางการเมืองให้มีความรู้ความเข้าใจโดยเริ่มจากสถาบันครอบครัว ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตลอดไปจนถึงสถาบันการศึกษาทั่วไป

3.1.2 หลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น จึงควรเคารพในสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วย แม้การแสดงความคิดเห็นนั้นเราไม่เห็นด้วยก็ตามแต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยให้ความสำคัญต่อสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกันเช่น สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จึงควรเคารพในเสียงส่วนน้อยด้วย เพราะหลักการคือเสียงส่วนมากถูกต้องเสมอ ดังนั้นจึงต้องเคารพเสียงส่วนน้อยเช่นเดียวกัน

3.1.3 ให้ความสำคัญในเรื่องของความเสมอภาคด้วยทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีหลักความยุติธรรมในการเคารพกฎกติกาในระบอบประชาธิปไตยและมีความอดทนอดกลั้นในสิ่งที่ไม่เห็นด้วยทุกสิ่งทุกอย่างจึงเป็นไปตามหลักตัวบทกฎหมายเพราะกฎหมายเป็นหลักที่ทุกคนใช้กฎหมายเดียวกัน จึงควรให้ทุกคนได้มีการรับรู้และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เช่น มีการเปิดเวทีให้ประชาชนทุกคนมาแสดงความคิดเห็นทำกิจกรรมร่วมกัน

3.1.4 รัฐควรจัดสรรหนังสือเกี่ยวกับประชาธิปไตยและข้อกฎหมายต่างๆ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ครู มีไว้เพื่อศึกษาบ้าง เพราะครูยังไม่ค่อยเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร

ในการวิจัยนี้ได้มีการเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะน้อยเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านระยะเวลา ของผู้วิจัยเอง จึงทำให้ข้อมูลในการวิจัยยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ผู้วิจัยได้สรุปข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติใดๆทั้งสิ้น

3.1.5 ควรให้ความสำคัญในหลักประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นตัวอย่างที่สามารถส่งต่อไปยังเด็กๆ ได้ (กลุ่มเมลาทางการเมือง)

3.1.6 ควรให้การศึกษาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยแก่ครูอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบในองค์กรต่างๆ เช่น ระหว่างองค์กรเอกชน กับองค์กรในระบบราชการ เพื่อจะได้มีความหลากหลายและแตกต่างกันเพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกนุช นากสุวรรณ. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะสตรีในเขต
คอนเมือง กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เกศินี แด่ปฐ. (2553). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวไทยมุสลิมในเทศบาล
เขต จังหวัดยะลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตรัฐศาสตร์ ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จรรยา หยูทอง แสงอุทัย. (2557). วัฒนธรรมทางการเมือง. สืบค้นจาก
<http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9570000147864>
- ชิตนิต พานิช และกุลชน ธนาพงศธร. (2532). “การมีส่วนร่วมของประชาชนชนบท” ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบลหมู่บ้าน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ฉานิทธิ สันตะพันธ์. (2549). วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย รัฐธรรมนูญที่แท้จริงซึ่งไม่เคยถูก
ยกเลิก. สืบค้นจาก นิติศาสตร์บัณฑิต www.pub-law.net
- นฤดม ทิมประเสริฐ. (2554). กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิ
ชุมชนในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นทางทะเล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณัฐธิดา ทองแผ่น. (2549). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปัทมา สุปก่าปึง. (2556). การใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน บทเรียนจากอดีตสู่ สิทธิ
ที่เป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ. สืบค้นจาก <http://www.kpi.ac.th/kpith/index.php>
- ปาริฉัตร สินธุวงศ์. (2555). แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย.
สืบค้นจาก <http://www.parichut.wordpress.com/category>
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2517). “ประชาธิปไตย ความหมาย ปัจจัยเอื้ออำนาจการสร้างจิตใจ”
วารสารธรรมศาสตร์. 3(2): 8-12 16-18.

- _____ (2541). รัฐศาสตร์ : ทฤษฎี แนวความคิด ปัญหาสำคัญ และ แนวทางศึกษา
วิเคราะห์การเมือง. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โครงการเอกสารและตำรา
สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ นิติฯ.
- ทิวากร แก้วมณี. (2553). แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมือง. สืบค้นจาก
<http://oknation.nationtv.tv/blog/dhiwakorn/2010/10/05/entry-1/comment>
- พรมอัมรินทร์ พรมเกิด. (2557). “กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านค้ำบังละหมู่บ้านสะอาด
ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์,
31(3): 63-96
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2524). วัฒนธรรมไทย. สมาคมสังคมศาสตร์ กรุงเทพฯ: แสงรุ่งการพิมพ์.
- เพ็ญศรี นิรินัง. (2557). ตำราวิชาวิธีทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: แผนกพัฒนาสื่อสารการเรียน
การสอน มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2558). ข้อถกเถียงในเรื่องของความเป็นพลเมือง. สืบค้นจาก
www.matichononline.com 12 พ.ค. 2558
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบ
ราชการ. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เรณูมาศ รักษาแก้ว. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชน ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง
สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นจาก <https://prezi.com/mnf2wugondb/presentation>
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง.
สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.
- สงบ เชื้อทอง. (2555). รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธ. มหาวิทยาลัยมงกุฎราชวิทยาลัย สืบค้นจาก
www.kmutt.ac.th/jif/public_html/general_search.php.
- สมปอง รักษาธรรม. (2552). ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนา
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ.2549-2522
กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 5 จังหวัดภาคใต้. (คุยฉินพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัย
เกริก, กรุงเทพฯ.
- ลำราญ ทองสิงห์ลี้. (2555). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล
อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- सानิตย์ บุญชู. (2527). *การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรณิชา ศิริศักดิ์. (2554). *พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในสังคมไทย*. สืบค้นจาก <http://nucha.chs.ac.th/1.1.htm> การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี.
- อกิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- อาทิตย์ ชูชัย. (2556). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของมหาบัณฑิตวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อริย์รัช แก้วกะสะป้า. (2559). *กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ วิทยาการชำนาญพิเศษ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*. สืบค้นจาก <http://www.parliament.go.th/library>
- อุไรวรรณ ธนสถิต. (2549). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย*. สืบค้นจาก www.kmutt.ac.th
- อัมรินทร์ พรหมเกิด. (2558). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สู่เส้นทางใหม่ที่ยั่งยืนกว่า*. สืบค้นจาก www.kmutt.ac.th
- โอภาส เข้มศรี. (2553). *วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเฉพาะชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์บริการสาธารณะสุข 57 กรุงเทพมหานคร*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

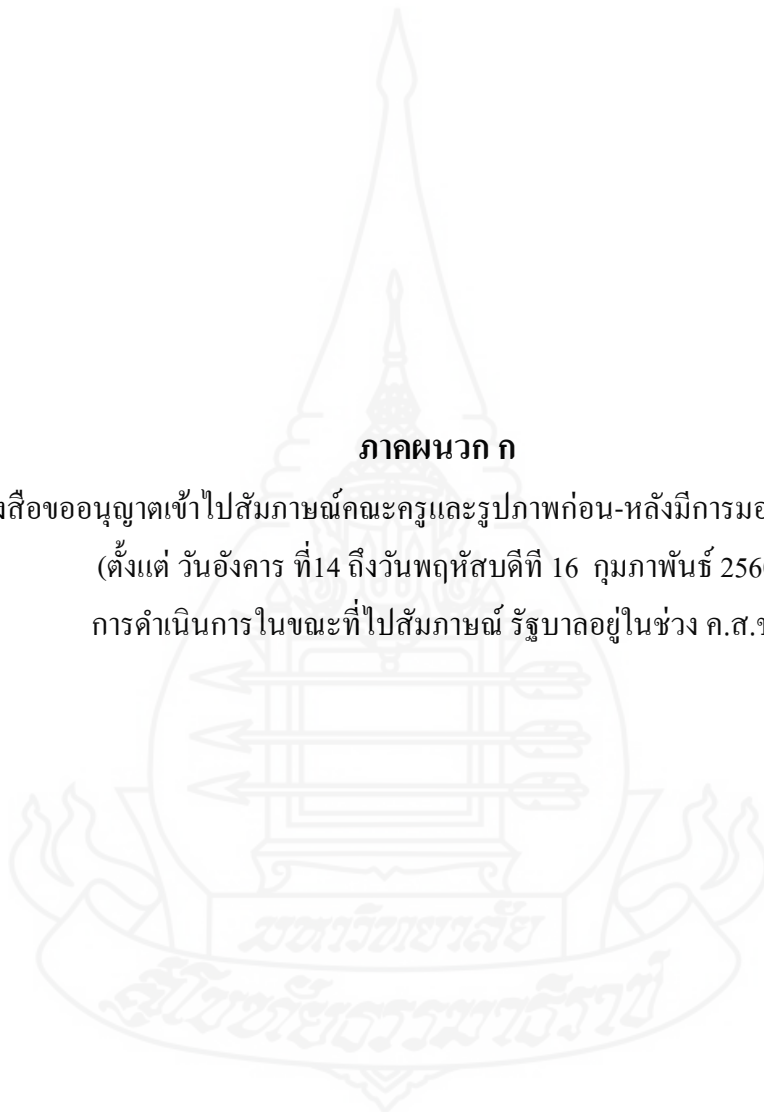
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตเข้าไปสัมภาษณ์คณะครูและรูปภาพก่อน-หลังมีการมอบของที่ระลึก
(ตั้งแต่ วันอังคาร ที่ 14 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560
การดำเนินการในขณะที่ไปสัมภาษณ์ รัฐบาลอยู่ในช่วง ค.ส.ช.)

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปที่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน โดยผ่านการส่งทางอินเทอร์เน็ตให้กับครูที่ผู้วิจัยเคยเรียนตอนประถมและได้รับอนุญาตให้เข้าทำการสัมภาษณ์ได้ตามวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 16.30 น. สถานที่ที่โรงเรียนบ้านดงมัน ได้ตามกำหนดและได้มีการเตรียมเครื่องอัดเสียง 2 เครื่องและโทรศัพท์ 2 เครื่องและเอกสารแบบสัมภาษณ์เข้าพบคุณครูดิมา สวัสดิ์โยธิน แล้วพูดคุยกับท่านแล้วพาไปพบผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงมัน นายนวิศ วรรดี ท่านก็ให้การสนับสนุนอย่างดีโดยการพูดคุยแบบเป็นกันเองและอธิบายเรื่องงานพอท่านเข้าใจก็เลยให้สัมภาษณ์แล้วท่านเขียนแสดงความคิดเห็นให้เรียบร้อยและอธิบายคุณครูท่านอื่นๆให้เข้าใจแล้วเดินไปยื่นเอกสารแบบสัมภาษณ์เองกับครูทุกๆท่านด้วยตัวเอง ในการทำงานครั้งนี้ดูเหมือนจะราบรื่นแต่ก็ยังเจอปัญหาการสื่อสารการไม่เข้าใจก็กลับไปสื่อสารใหม่เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันจนสำเร็จจุดลงได้ด้วยดีก็ได้ขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันและได้มอบของที่ระลึกในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

ก่อนอื่นต้องขออธิบายว่าทำไมถึงได้มาทำการค้นคว้าวิจัยที่คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน เพราะก่อนหน้านี้ได้ทำการค้นคว้าอีกเรื่องหนึ่งแล้วพอถึงขั้นตอนของการสัมภาษณ์ได้ยื่นขออนุญาตสัมภาษณ์องค์กรนั้นกลับได้รับการปฏิเสธไม่อนุญาตให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาท่านได้แนะนำให้เปลี่ยนกลุ่มองค์กรในการทำการค้นคว้าใหม่ และทำการสัมภาษณ์กลุ่มใหม่ก่อนที่จะได้ทำเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมันก็ได้มีการสอบถามก่อนว่าจะทำการค้นคว้าอิสระเรื่องนี้จะต้องมีการเข้าไปสัมภาษณ์คณะครูในโรงเรียนบ้านดงมันท่านจะว่าอย่างไรและได้รับคำตอบว่ายินดีต้อนรับให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ทำการสัมภาษณ์ได้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอนต่างๆ จนได้มาถึงขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 17 ฉบับ และมีการแสดงความคิดเห็นในแต่ละข้อ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต่อไป

วันจันทร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

เรื่อง ขออนุญาตเข้าไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ผู้อำนวยการและคณะครูในโรงเรียนบ้านดงมันเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงมัน

ด้วยข้าพเจ้า ชื่อ นางสาวนุช หวังสุข เป็นศิษย์เก่าที่โรงเรียนบ้านดงมัน ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับ
ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในขณะนี้จำเป็นต้องมีผลงานโดยการทำ
การวิจัยจึงจะสำเร็จการศึกษา ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้เลือกทำการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือ IS เรื่อง วัฒนธรรม
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : กรณีศึกษา คณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ต.คอโค อ.เมืองสุรินทร์ จ.
สุรินทร์

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ข้าพเจ้าจะขอใช้เวลาในการวิจัยที่โรงเรียนบ้านดงมัน ต.คอโค อ.เมืองสุรินทร์
จ.สุรินทร์ ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 โดยขอใช้เวลาราชการคือตั้งแต่
เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 16.30 น. อนึ่งงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีผลทางการเมืองใดๆทั้งสิ้น เป็นการวิจัยเพื่อให้
สอดคล้องกับผลการเรียนและสำเร็จการศึกษาเท่านั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากทางโรงเรียนด้วยดี

ขอแสดงความนับถือ

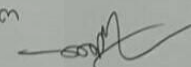
ลงชื่อ นุช หวังสุข

(นางสาวนุช หวังสุข)

หมายเหตุ : ในการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าขออนุญาตให้คุณครูตีมา สวัสดิ์โยธิน เป็นผู้ประสานงานแทนและ
ข้าพเจ้าขออนุญาตคุณครูถาวร ดิสม เป็นที่ปรึกษา

- ไลน์ให้ครู มา 1๓๕๐๗

- อพ. ๓

๖ ก.พ. ๖๐

มาถึงโรงเรียนบ้านดงมันวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ 2560 เข้าพบคณะกรรมการโรงเรียนบ้านดงมัน

พอเสร็จงานก็มอบของที่ระลึกกับคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วยค่ะ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น

แบบสอบถามความคิดเห็น

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจงกรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ 1. ต่ำกว่า 40 ปี 2. 41-50 ปี
 3. 51 - 60 ปี 4. 60 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. 4. อนุปริญญา /ปวส./ปวท.
 5. ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า 6. ปริญญาโท หรือ สูงกว่า
 7. อื่นๆ(ระบุ).....
4. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 1. 5,001 - 10,000 บาท 2. 10,001-15,000 บาท
 3. 15,001 - 20,000 บาท 4. 20,001-25,000 บาท
 5. 25,001- 30,000 บาท 6. 30,001 บาท ขึ้นไป
5. ประเภทตำแหน่ง 1. ผู้บริหาร 2. ครู

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอคอด อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 ประเด็น

1. ประเด็นการมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและถือหลักเสียข้างมากเป็นหลักการที่เหมาะสมโดยใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม

การมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุดที่สุด 5

2. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ

- หลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร

การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุดที่สุด 5

3. ประเด็นการมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

- มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรม และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่น

การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5

4. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย

- การตัดสินใจขัดแย้งและการคล้อยตามข้อขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตย คือ การออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย ต้องเคารพฟังเสียงส่วนน้อยด้วย

จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5

5. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค

- ความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึง เพศ ความรวย ความจน หรือการปฏิบัติต่อบุคคล
อย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคม และหลัก
ความเสมอภาคในทางการเมือง

จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5

6. ประเด็นจิตสำนึกในหลักความยุติธรรม

- การเคารพกติกา ในระบอบประชาธิปไตยต้องมีหัวใจเป็นนักกีฬา เพราะบรรดาข้อขัดแย้งต่าง ๆ
ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือตัดสินเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

จิตสำนึกในหลักความยุติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5

7. ประเด็นจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง

- ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกต่าง ๆ แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น ตราบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมาย และทำให้ใครเดือดร้อน

จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5

8. ประเด็นจิตสำนึกในหลักนิติธรรม

- หลักนิติธรรม คือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย เรียกว่าการปกครองต้องเป็นไปตามหลักของกฎหมายเท่านั้น

จิตสำนึกในหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลโคโค อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจงกรุณาใส่เครื่องหมาย /ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

4. อายุ

2. ต่ำกว่า 40 ปี 2. 41-50 ปี

3. 51 - 60 ปี 4. 60 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. 4. อนุปริญญา /ปวส./ปวท.

5. ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า 6. ปริญญาโท หรือ สูงกว่า

7. อื่นๆ(ระบุ).....

4. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

1. 5,001 - 10,000 บาท 2. 10,001-15,000 บาท

3. 15,001 - 20,000 บาท 4. 20,001-25,000 บาท

5. 25,001- 30,000 บาท 6. 30,001 บาท ขึ้นไป

5. ประเภทตำแหน่ง

1. ผู้บริหาร 2. ครู

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 ประเด็น

1. ประเด็นการมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ระดับความคิดเห็นของการมีจิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพียงใด(น้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก, มากที่สุด).....

ท่านมีความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและถือหลักเสียงข้างมากเป็นหลักการที่เหมาะสมโดยใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคมอย่างไร.....

2. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ

ระดับความคิดเห็นของการมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ (น้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก, มากที่สุด).....

ท่านมีความเข้าใจต่อหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือก ประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิใน การรับรู้ข่าวสาร อย่างไร.....

3. ประเด็นการมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

ระดับความคิดเห็นของการมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพ สิทธิของผู้อื่นเพียงใด (น้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก, มากที่สุด).....

ท่านมีความเข้าใจต่อการมีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของ ตนเองอันชอบธรรม และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่นอย่างไร.....

4. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย

ระดับความคิดเห็นของจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อยเพียงใด (น้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก, มากที่สุด).....

ท่านมีความเข้าใจต่อการตัดสินใจขัดแย้งและการคลี่คลายข้อขัดแย้งในระบบอบประชาธิปไตย คือ การออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย ต้องเคารพฟังเสียงส่วนน้อยด้วย อย่างไร

.....
.....
.....

5. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค

ระดับความคิดเห็นของจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค (น้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก, มากที่สุด).....

ท่านมีความเข้าใจต่อความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึง เพศ ความรวย ความจน หรือการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคม และหลักความเสมอภาคในทางการเมืองอย่างไร

.....
.....
.....

6. ประเด็นจิตสำนึกในหลักความยุติธรรม

ระดับความคิดเห็นของจิตสำนึกในหลักความยุติธรรมเพียงใด (น้อยที่สุด, น้อย, ปานกลาง, มาก, มากที่สุด).....

ท่านมีความคิดเห็นต่อการเคารพกติกา ในระบอบประชาธิปไตยต้องมีหัวใจเป็นนักกีฬา เพราะบรรดาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในระบอบประชาธิปไตย ต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือตัดสิน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม อย่างไร

.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

รายชื่อและความคิดเห็นของคณะครู

การแสดงรายชื่อของคณะครูโรงเรียนบ้านดงมัน ตำแหน่ง อายุ เพศ การศึกษา

ที่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง อายุ เพศ การศึกษา

1. นายนวนวิช กวรดี ผู้บริหาร 50 ชาย ปริญญาโท
2. นางรติมา สวัสดิ์โยธิน ครู 57 หญิง ปริญญาตรี
3. นางวิลาวรรณ วงศ์รุจิโรจน์ ครู 51 หญิง ปริญญาตรี
4. นายสุรศักดิ์ มิถุนดี ครู 51 ชาย ปริญญาตรี
5. นายเผด็จเดช พงศ์พิริยาภรณ์ ครู 42 ชาย ปริญญาโท
6. นางวลัยภรณ์ชัยญ์เกษตร ครู 50 หญิง ปริญญาตรี
7. นายประวิทย์นัสสัมย์ ครู 52 ชาย ปริญญาโท
8. นางสาวรวม ดีสม ครู 47 หญิง ปริญญาโท
9. นางสาวศศิโสสม หวังสม ครู 40 หญิง ปริญญาโท
10. นางเบญจวรรณ นพคุณ ครู 51 หญิง ปริญญาตรี
11. นางฉัฐพัชญ์ มิถุนดี ครู 40 หญิง ปริญญาตรี
12. นางวารงคณา สวัสดิ์ ครู 42 หญิง ปริญญาตรี
13. นางเกตุพิมล สหยีนยง ครู 40 หญิง ปริญญาโท
14. นางจันทิwa อุปชิต ครู 50 หญิง ปริญญาตรี
15. นางสาวจันทร์เด่น แซ่ดำ ครู 51 หญิง ปริญญาโท
16. นางอภิญา คงนุรัตน์ ครู 40 หญิง ปริญญาโท
17. นางอุทัย ปัทมวัต ครู 51 หญิง ปริญญาตรี

1. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ให้สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและถือหลักเสียงข้างมากเป็นหลักการที่เหมาะสมโดยใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันเพื่อความสงบสุขของสังคม

คนที่ 1. ในสังคมปัจจุบันการใช้สิทธิเสรีภาพความเสมอภาคและเสียงข้างมากในยุคนี้อ่อนข้างจะใช้สิทธิเสรีภาพเรื่องใช้สิทธิโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงของปัจจุบัน ความถูกต้องของสังคมล่าช้าแต่สิทธิของคนเรามากเกินไปจนทำร้ายสิทธิของผู้อื่น

คนที่ 2. ประชาธิปไตยในประเทศไทยไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีความน่าเชื่อถือ คนในชาติไม่มีความสำนึกในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

คนที่ 3. รักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในกรอบของกฎหมายบ้านเมือง

คนที่ 4 คนไทยยังขาดความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่องจากไม่มีความเชื่อมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

คนที่ 5 คนไทยมีนิสัยโอบอ้อมอารี รักสงบรักความเป็นเสรีภาพและความยุติธรรม

คนที่ 6 คนไทยยังเข้าใจความหมายของประชาธิปไตยน้อย เพราะดูจากระเบียบสังคมในอดีต – ปัจจุบัน ยังคงขาดความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวเองก่อนที่จะเห็นแก่ส่วนรวมเสมอ ละเมิดสิทธิซึ่งเป็นมรดก จึงทำให้เกิดความขัดแย้งไม่รู้จักจบสิ้น

คนที่ 7 มีจิตสำนึกในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่เข้มข้น บางครั้งการลงมติในที่ประชุม อาจมีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง โดยที่บางคนไม่ได้รับรู้เลย

คนที่ 8 เนื่องด้วยการปกครองระบอบประชาธิปไตยทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจึงทำให้คนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกและรักในการปกครองระบอบนี้

คนที่ 9 มีหลักของเหตุผลและความเสมอภาคเป็นการปกครองในระบอบที่ดีที่สุด ซึ่งมีอยู่ในขณะนี้ การอยู่ร่วมกันกับคนจำนวนมากจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของคนกลุ่มใหญ่

คนที่ 10 การใช้เสียงข้างมากในการบริหารจัดการศึกษาเข้มติในที่ประชุม

คนที่ 11 คนส่วนใหญ่พูดถึงแต่สิทธิเสรีภาพของตนเองโดยลืมมองว่าสิทธิเสรีภาพของตนเองนั้นได้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

2. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ

หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร

คนที่ 1. ทุกคนคำนึงถึงแต่สิทธิของตนเองมากเกินไป การรับรู้ข่าวสารเป็นไปโดยลำปากในบางเรื่องการเมือง สิทธิในสิทธิ์ไม่เกินร้อย เพราะรัฐบาลใช้เพียงบางส่วนไม่ใช้ปูพื้นฐานมาเป็นรากฐานของบ้านเมือง

คนที่ 2. ทุกคนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของตนเองมากเกินไปจนเบียดเบียนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ยังไม่เข้าใจสิทธิเพียงพอ

คนที่ 3. มีจิตสำนึกในสิทธิเสรีภาพตามขอบข่ายของบ้านเมือง

คนที่ 4. การปกครองระบอบประชาธิปไตยจำเป็นให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงสิทธิเสรีภาพแต่ประเทศไทยยังขาดความเสมอภาคอย่างแท้จริง

คนที่ 5. คนไทยยังไม่ได้รับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารข้อเท็จจริงในทุกเรื่อง

คนที่ 6. ประชาชนคนไทยโดยส่วนใหญ่รักความเป็นอิสระและสิทธิของตนเอง การมีจิตสำนึกเรื่องเสรีภาพจึงสูงมาก

คนที่ 7. ความมีสิทธิในการเลือกนั้นยอมรับว่ามี แต่มีเสรีนั้นยังไม่มีเสรีเท่าที่ควรเช่นยังได้สิ่งที่ต้องการ แต่จะถูกปฏิบัติจากผู้มีอำนาจซึ่งขาดเสมอหรือไม่มี คนที่มีความเสรีก็เกินไปจนลืมว่าสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นคนไทยจึงเหมือนแบ่งชนชั้นวรรณะเสมอ

คนที่ 8. มีการขัดแย้งกันบ้าง บางคนไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น คือขัดแย้งตั้งแต่ยังไม่อ้าปากมีการเอาความคิดตัวเองเป็นใหญ่

คนที่ 9. จิตสำนึกในเสรีภาพทุกวันนี้ทุกเพศทุกวัยรับทราบข่าวสารในเรื่องต่างๆผ่านสื่อหลากหลายจนแสดงความคิดเห็นตนเองออกมาจะถูกจะผิดไม่คิดและไม่คำนึงถึงว่าใครจะเดือดร้อน ใครจะได้รับผลกระทบมากน้อย จิตสำนึกของทุกคนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง

คนที่ 10. ทุกคนมีอิสระทำอะไรก็ได้ที่ไม่ผิดกฎหมายยึดหลักเสียงข้างมาก

คนที่ 11. เพื่อให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกิดการยอมรับละประนีประนอมกันอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

คนที่ 12. ทุกคนมีความเป็นอิสระ มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นโดยไม่มองถึงผลกระทบที่จะตามมา

คนที่ 13. ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับบริการด้านการศึกษาและอื่นๆ

3. การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

การมีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรมจะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น การมีจิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น

คนที่ 1. การเคารพสิทธิของผู้อื่นเป็นไปได้น้อย มักแต่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองจนไปกระทบสิทธิของผู้อื่น คนส่วนใหญ่รู้วิธีการรักษาสิทธิของตนเองแต่ไม่เคยตระหนักถึงสิทธิของผู้อื่นทำให้เกิดการแตกแยกในสังคม

คนที่ 2. การต่อสู้ส่วนน้อยก็จะคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ

คนที่ 3. ทุกคนมีจิตสำนึกในการต่อสู้แต่กฎหมายและการถือปฏิบัติขาดความเคร่งครัด ผู้ที่มีอำนาจมักจะถูกเสมอ ทำให้การมีจิตสำนึกในการต่อสู้มีน้อยมากถึงปานกลาง

คนที่ 4. คนไทยยังกลัวการผิดพลาดในการตัดสินใจเลือก ตามสิทธิที่ตนมีเพราะขาดความรู้ด้านประชาธิปไตยหรือรู้อย่างผิดๆ บางทีอยากต่อสู้ตามสิทธิลืมนึกถึงคุณธรรมและทำให้ผู้อื่นเกิดความไม่ชอบธรรมเพราะถูกละเมิดสิทธิของตนเองหรือขาดจิตสำนึกในการเคารพ

คนที่ 5. มีจิตใจพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังมีบางคนที่ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะกลัวผู้มีอิทธิพลเล่นงาน การต่อสู้เพื่อตนเองเป็นการต่อสู้ที่ถูกต้องบนพื้นฐานของความถูกต้อง จะก่อให้เกิดความถูกต้องในสังคม แต่ปัจจุบันเราละเมิดสิทธิของผู้อื่นกันอย่างไร้ความละอายและทะลุทะลวงเรื่องของคนอื่นแบบสะใจอย่างพอลจึงจะหยุด

คนที่ 6. ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

คนที่ 7. เป็นสิ่งสำคัญที่คนจะต้องตระหนักในการเคารพสิทธิของผู้อื่นเพราะทุกคนต้องการแบบเดียวกัน กับที่เราต้องการมีความเป็นส่วนตัวไม่ละเมิดกัน

คนที่ 8. ส่วนใหญ่แล้วต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองจนละเลยผลประโยชน์ต่อส่วนรวม การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร่วมสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน

4. ประเด็นจิตสำนึกเสียงส่วนใหญ่และเสียงส่วนน้อย

การตัดสินใจขัดแย้งและคลี่คลายข้อขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตยคือการออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อเสียงส่วนน้อย ต้องเคารพฟังเสียงส่วนน้อยด้วย

คนที่ 1. บางครั้งเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงส่วนน้อยไม่จำเป็นนักเพราะ บางเรื่องเสียงส่วนใหญ่เกิดจากการได้มากอันไม่ชอบธรรม ทำให้บางเรื่องได้รับบอคดี เพราะเสียงส่วนใหญ่ที่ได้กับจิตสำนึกและความรู้สึกที่ควรจะเป็น

คนที่ 2. การซื้อเสียงยังเป็นปัญหาในการออกเสียงลงคะแนนของประเทศไทยทุกครั้ง เสียงส่วนใหญ่ไม่มีสิทธิถ้าหากไม่มีอิทธิพลเกื้อหนุน

คนที่ 3. คนไทยยังขาดความเข้มแข็งในการตัดสินใจจึงเกิดการงุนงงได้ง่าย จากการที่ไปหวังดีหรือมีความเห็นแตกต่าง เสียงข้างมากอาจเป็นส่วนที่คล้อยตามผู้นำที่ไม่ดี

คนที่ 4. การยอมรับและเคารพในเสียงข้างมากหรือรับฟังความเห็นของคนอื่น

คนที่ 5. การตัดสินใจขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตยยังใช้ไม่ได้ผลต่อคนไทย เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คนที่ 6. การเป็นประชาธิปไตยเพียงกฎ-ระเบียบ แต่แนวทางปฏิบัติเสียงข้างมากมักจะมาด้วยการซื้อเสียง ขาดความน่าเชื่อถือและในความเป็นจริงเสียงส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยเคารพเสียงส่วนน้อย

คนที่ 7. เสียงส่วนใหญ่ที่เป็นเอกฉันท์โดยมากมักจะเป็นเสียงที่เกิดจากการช่วยเหลือของพรรคพวก พ้องหรือตกลงกันให้สิ่งที่มีประโยชน์ร่วมกัน เสียงส่วนน้อยที่แพ้ อาจมีความคิดดี สร้างสรรค์และ ถูกต้อง หากแต่มีเสียงน้อยก็มีแพ้เพราะนั่นหมายถึง สังคมไทยยังเป็นระบบอุปถัมภ์อยู่ย่ำนี้เสมอ จึงพัฒนาประเทศได้ล่าช้า

คนที่ 8. การใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ได้ในบางครั้งไม่ค่อยรับฟังเสียงส่วนน้อยเท่าไร

คนที่ 9. และเสียงส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่เสียงจริงที่มาจากความคิดของตัวเองจะเป็นการพวกรวมมากลากไป เกรงใจในคนๆ นั้นเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก

คนที่ 10. ขอมรับในเสียงส่วนใหญ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่นมัน

คนที่ 11. เป็นเรื่องยากในการปฏิบัติ เพราะไม่มีใครได้ทุกอย่างที่ต้องการ เมื่ออยู่ร่วมกันก็มีคนได้ ย่อมมีคนที่ต้องเสีย

คนที่ 12. การเลือกตั้งที่ได้มาซึ่งคะแนนเสียงส่วนใหญ่แล้วล้วนมาจากการซื้อเสียง

คนที่ 13. ขอมรับในเสียงข้างมาก

5. ประเด็นจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค

ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ ความรวย ความจน หรือการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคมและ หลักความเสมอภาคในทางการเมือง

คนที่ 1. ในความเป็นจริงทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน แต่บังคับไม่ได้กับทุกคน (โดยเฉพาะในยุค ม.44)

คนที่ 2. คนไทยส่วนใหญ่อาจมีการยอมรับทั้งเรื่องเพศ ความรวย ความจนแต่ยังมีบุคคลบางกลุ่มที่ยังไม่เห็นด้วย

คนที่ 3. สังคมไทยยังไม่สามารถตัดระบบอุปถัมภ์ได้ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนจน กับคนรวย ที่ได้รับการปฏิบัติในทุกๆด้านไม่เท่าเทียมกัน

คนที่ 4. ควรปฏิบัติกับทุกคนเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

คนที่ 5. สังคมไทยมักให้ความสำคัญต่อผู้มีอิทธิพล ผู้มีฐานะและปฏิบัติต่อบุคคลที่สูงกว่าในทางที่แตกต่างกับผู้ยากจนกว่า แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีความเห็นอกเห็นใจกับผู้ที่ด้อยกว่าอยู่บ้าง

คนที่ 6. ไม่มีการปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกันในสังคมไทยคนรวยได้รับการใส่ใจแม้จะเป็นคน ชั่ว

คนที่ 7. เมื่ออดีตคนไทยรักสามัคคีเพราะมีกษัตริย์ปกครองให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ในปัจจุบันยึดฐานะทางวัตถุมาก ยากดีมีเงินจึงทำให้อำนาจฐานะคนเป็นที่ตั้งความเสมอภาคหรือเท่า

เทียมกันจึงดูแล้วยังถูกกลืนรอนกันเสมอ ระหว่างคนรวยคนจนเพราะโดยมากคนรวยจะมีอำนาจและ
ข่มคนจนเสมอ ยิ่งทางการเมืองคนจนไม่มีความเสมอภาคกับคนรวยด้านต่างๆ แน่นนอน

คนที่ 8. ความเสมอภาคเป็นสิ่งที่โหยหาถ้าเราคิดถึงคำว่ากรรภาพกันอยู่เสมอ ความเสมอภาคจะ
ไม่มีเพราะสังคมของเราอยู่ด้วยกันด้วยความเคารพผู้ที่มีฐานะทางสังคม ที่พึงน่อง น่องพึงที่ มีความ
เมตตาเป็นพื้นฐานความเสมอภาคจึงทำให้กฎหมายใช้ได้กับทุกคนให้แต่พึงกันและกันให้เกียรติซึ่ง
กันและกัน

คนที่ 9. มีความเสมอภาคในการดำเนินชีวิต

คนที่ 10. ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าๆ กัน

คนที่ 11. ในสังคมไทยยังมีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่างระดับชั้น

คนที่ 12. ปฏิบัติกับทุกคนเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

6. ประเด็นจิตสำนึกในหลักความยุติธรรม

การเคารพกติกาในระบอบประชาธิปไตยต้องมีหัวใจเป็นนักกีฬา เพราะบรรดาข้อขัดแย้ง
ต่างๆ ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือตัดสินเพื่อให้เกิดความเป็น
ธรรม

คนที่ 1. การเคารพกฎหมายบ้านเมือง

คนที่ 2. หลักความยุติธรรมแต่ละคนอาจจะถือความยุติธรรมกันคนละฉบับ เวลาใช้จึงถามหาความ
ยุติธรรมอยู่ตรงไหน

คนที่ 3. การใช้ความยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการตัดสินความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ แต่ยังไม่
สามารถนำมาใช้ในสังคมประเทศไทยได้

คนที่ 4. กติกาเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความยุติธรรมเท่านั้นแต่ในทางปฏิบัติยังไม่ได้ผล
เท่าที่ควร

คนที่ 5. เดียวนี้ความยุติธรรมอยู่แห่งใด แม้แต่ในกระทรวงยุติธรรมเองก็ยังไม่ยุติธรรม ไม่เคารพกฎ
กติกา มันจึงเกิดการขัดแย้งในทางการเมืองไม่มีที่สิ้นสุด เพราะทุกคนก็อ้างว่าตนถูกและไม่ยอมรับ
อีกฝ่ายเกรงว่าตนแพ้ จึงหาความเป็นหัวใจนักกีฬาในการเมืองไทยยากมาก คือการเมืองไทยไม่รู้จัก
คำว่า รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยนี้แหละคือหัวใจของการเคารพซึ่งกันและกันเป็นบ่อเกิดของความสงบสุข
ร่วมเย็นของประชาชาติบ้านเมือง

คนที่ 6. ใช้หลักความยุติธรรมในการตัดสิน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอยู่บ้าง และยอมรับความ
คิดเห็นที่แตกต่างได้ด้วยความยุติธรรม

คนที่ 7. กฎกติกามารยาทเป็นพื้นฐานของสังคมทุกอาชีพทุกหน่วยงาน หากการรู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัยเกิดขึ้นในจิตใจของทุกคนระบอบประชาธิปไตยจะไปได้สวยงาม แพ้ไม่เป็น แพ้ไม่ได้ ต้องชนะอย่างเดียวกั้พากันเสีย

คนที่ 8. บางครั้งความยุติธรรมก็ไม่มีในหมู่คนมีเงิน

คนที่ 9. เคารพกฎกติกาของบ้านเมือง

คนที่ 10. ไม่แบ่งแยกชั้นวรรณะในการอยู่ร่วมกัน

7. ประเด็นจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง

ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่างๆแม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้นตราบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมายและทำให้ใครเดือดร้อน

คนที่ 1. การเสนอความคิดเห็นในปัจจุบันถูกกีดกันจากรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน การเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างจาก ก็จะพบกับการใช้กฎหมายกับคนนั้นๆ ที่แสดงความคิดเห็นต่าง

คนที่ 2. คนไทยไม่มีความอดทนชอบแสดงความคิดเห็น แต่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

คนที่ 3. การจัดพื้นที่ให้มีการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

คนที่ 4. มีเสรีภาพในการแสดงออกการแสดงความคิดเห็นแต่ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย

คนที่ 5. มีความอดทนอดกลั้นรับฟังความคิดเห็นให้เกียรติซึ่งกันและกัน

คนที่ 6. นักการเมืองปัจจุบันขาดธรรมชื่อนี้มากเช่นควบคุมอารมณ์ไม่ได้เมื่อถูกอีกฝ่ายพูดถูกตามที่ตนเป็นต่อว่ากันกระทบกันอย่างรุนแรง ทั้งทางความคิด พฤติกรรมไม่ยอมรับกัน ไม่เปิดใจยอมรับแล้วปรองดองกัน โดยมากแล้วส่วนใหญ่กลัวว่าตนถูกดูถูกซึ่งศักดิ์ศรี จึงยอมลดศักดิ์ศรีไม่เป็น ลงไม่เป็นตัวกูของกูศักดิ์ศรีกู ผู้อื่นมาเหยียบ ไม่ได้เสียศักดิ์ศรีเป็นต้น

คนที่ 7. พฤติกรรมเหล่านี้มาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวให้พื้นฐานในการเลี้ยงดูด้วยการให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นและพูดคุยแนะนำในทางที่ผิดที่ถูกก็จะทำให้มีความอดทนอดกลั้นมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

คนที่ 8. มีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง

คนที่ 9. เป็นสิ่งสำคัญมากในการยอมรับความคิดเห็นผู้อื่นแม้ไม่เหมือนกันกับความคิดของเราก็ต้องรับฟังเหตุผลผู้อื่นด้วยเช่นกัน

คนที่ 10. มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นแบบไม่ผิดกฎหมายก็เป็นไปแบบปกติไม่มากไม่น้อย

คนที่ 11. คนส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยกับคนที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากความคิดตนเอง มีเสรีภาพในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นภายใต้กรอบของกฎหมาย

8. ประเด็นจิตสำนึกในหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมายเรียกว่าการปกครองต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายเท่านั้น

คนที่ 1. คนไทยขาดหลักความรู้ทางนิติธรรมซึ่งนำมา ซึ่งความถูกต้องและความเจริญยอมรับซึ่งกันและกันกับมีความปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ยึดหลักเกณฑ์เดียวกัน อยากรมีสำนึกดี คิดดี ทำดี เพื่อส่วนรวมของประเทศชาติบ้านเมืองประชาชนที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

คนที่ 2. การปกครองเป็นไปตามหลักกฎหมายความถูกต้องจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบ

คนที่ 3. ความชอบธรรมต่างๆต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย

คนที่ 4. หลักกฎหมายขาดคุณธรรมอย่างแท้จริง

คนที่ 5. ตัวกฎหมายเกิดขึ้นเพราะคนสร้างกฎหมายขึ้นมาจึงควรสร้างกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของสังคม

คนที่ 6. มีการใช้หลักนิติธรรมได้บ้างแต่ไม่ทุกครั้งและมีการนำหลักยุติธรรมมาใช้ในการปลูกฝังนักเรียนของตนเพื่อความสงบสุขของสังคมนี้ต่อไป

คนที่ 7. กฎมีไว้เพื่อปฏิบัติแต่เมื่อการปฏิบัติตามกฎไม่ได้ตั้งใจตัวเองก็มักจะแหกกฎนั้นๆอย่างกรณีของชวานาที่จะต้องให้หลักนิติธรรมเพราะหลายคนเป็นชวานาปลอมจึงมีการแหกหลักกฎหมายอยู่เสมอ

คนที่ 8. ควรควบคุมตรวจสอบผลของความเป็นธรรม กฎหมายไทยยังคงมีช่องโหว่ให้เห็นอยู่เสมอมีความเป็นธรรมตามกระบวนการของกฎหมาย

การเสนอแนะอื่นๆ

คนที่ 1. การเข้าถึงข้อมูลในปัจจุบันกับการรับรู้ข่าวสารที่เป็นจริงไปใช้ในกลุ่มก้อนกรองของคณะบางคณะ การแสดงความคิดเห็นบางครั้งอาจจะทำให้บุคคลนั้นๆได้รับความกระทบ การใช้สิทธิเสรีภาพ การรับการรักษาพยาบาลฯ โดยรัฐบาลเช่นการดำเนินการมาแล้วยังไม่ 100 เปอร์เซ็นต์

คนที่ 2. トラบใดที่วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยยังมีการเลือกตั้งโดยการซื้อเสียง ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปได้ช้า เราควรร่วมกันปลูกจิตสำนึกหาแนวทางแก้ไขทั้งนี้เพื่อความเจริญของประเทศสืบไป

คนที่ 3. รัฐควรจัดสรรหนังสือเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่างๆ และรัฐธรรมนูญให้บุคคลทางการศึกษามีไว้เพื่อศึกษาบ้าง เพราะบุคคลยังไม่ค่อยเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร

คนที่ 4. เหตุผลที่ให้ข้อมูลเพราะเพื่อการศึกษา

คนที่ 5. อยากให้คนไทยที่คิดอยากจะเป็นผู้นำด้านการเมืองได้ฟังตระหนักว่า “หากเราไม่รู้ตัวเองว่าเกิดมาแล้วบนแผ่นดินไทยควรทำอะไรกับแผ่นดินเกิดก็ไม่ควรเป็นผู้นำด้านการเมือง” แต่หากมีจิตใจสำนึกของความเป็นคนไทย ว่าชีวิตเรานั้นมีบุญนักที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย ควรรักหวงแหนและสร้างไทยให้เจริญรุ่งเรืองร่มเย็นเป็นสุข โดยต้องยึดหลักธรรมครองจิตใจ คือควรยกย่องสถาบันชาติ จะทำอะไรต้องคิดถึงประเทศชาติอันดับแรก สองศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวปฏิบัติเป็นหนทางแห่งความดีงามสงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่ประเสริฐสุดบนพื้นโลก ที่สามารถพิสูจน์ได้ไม่มีสิ่งสงสัย สามสถาบันกษัตริย์อันเป็นสิ่งที่เทิดทูนไว้เหนือเกล้าเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผนึกกำลังความรักความศรัทธานำพาแต่ความร่มเย็นเป็นสุขต่อส่วนรวมของประเทศชาติบุคคลใดคิดสิ่งนี้ได้ ควรเป็นนักการเมืองของไทย เพราะคนไทยต้องการบุคคลเหล่านี้ดูแลประเทศชาติ ไม่ใช่คนคิดเห็นแก่ส่วนตนไม่รู้จักพอไม่รู้จักสิ้นสุด ไม่รู้จักรู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัยสุดท้ายเผาบ้านเผาเมืองวุ่นวายล่มจมกันหมด เห็นแก่พรรค พวกญาติพี่น้องที่ไม่บังควรและไม่ชอบต่อหลักนิติธรรม คุณธรรมมองเห็นแต่ความผิดของผู้อื่น แต่ไม่เคยมองดูตนเองคนประเภทนี้ได้ชื่อว่าเป็นคนหนักแผ่นดินไม่ควรเกิดและอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย

คนที่ 6. กฎหมายแต่ละมาตราออกมาสวดยหรืแต่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นส่วนใหญ่ ข้าราชการที่ออกสู่สังคมค่อนข้างบิดเบือน ความเป็นจริงถ้าผู้มีอำนาจผู้ใช้กฎหมายมีจิตสำนึกในความถูกต้องและเป็นธรรมบ้านเมืองก็จะสงบสุข ไม่วุ่นวาย เคารพต่อเสรีภาพ เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง

คนที่ 7. ความเข้าใจประชาธิปไตยในการใช้รัฐธรรมนูญยังค่อนข้างน้อยเพราะคนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ว่ารัฐธรรมนูญ คืออะไรอย่างไร ใช้อย่างไร แต่เข้าใจว่าทุกคนส่วนใหญ่ต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน เพราะส่วนใหญ่มีหน้าที่ความรับผิดชอบก็ทำตามหน้าที่เท่านั้น

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนุช หวังสุข
วัน เดือน ปีเกิด	24 พฤศจิกายน 2518
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2545
สถานที่ทำงาน	บริษัท กิฟฟารีน สกายไลน์ ยูนิตี้ จำกัด
ตำแหน่ง	ผู้บริหารระดับจูเนียร์

